

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

LAKI MAAKUNTALAIN JA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON JÄRJESTÄMISESTÄ ANNETUN LAIN VOIMAANPANOSTA

Yksityiskohtaiset perustelut

1 Luku, Lain tarkoitus ja lakien voimaantulo

1 §. Lain tarkoitus. Pykälässä todetaan ehdotetun voimaantulolain tarkoitus. Lailla säädetään maakuntalain sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain voimaannosta ja sen edellyttämistä toimenpiteistä. Lakien voimaantulo edellyttää samalla, että maakunnilla pitää olla toimiva hallinto jo ennen järjestämisvastuun siirtymistä niille. Lisäksi tehtävien siirtyminen tarkoittaa, että niitä hoitavat yli 200 000 henkilöä siirtyvät maakuntien palvelukseen. Samoin toiminnan edellyttämät omaisuus- ja muut järjestelyt edellyttävät lailla säätämistä.

2 §. Lakien voimaantulo. Pykälässä säädetään maakuntalain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain voimaantulon ajankohta. Tarkoituksena on, että lait tulevat voimaan mahdollisimman pian niiden hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen.

3 §. Järjestämisvastuun siirtyminen. Pykälästä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtymisestä kunnilta ja kuntayhtymiltä maakunnille. Se tapahtuu 1 päivänä tammikuuta 2019. Kyseisestä ajankohdasta lukien kunnilla ja kuntayhtymillä ei ole enää järjestämisvastuuta eikä siten myöskään rahoitusvastuuta näistä palveluista. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen jää kuitenkin kuntien tehtäväksi järjestämislain 7 §:n mukaisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan järjestämislain 37, 39 ja 41 §:ssä säädetyt valtion korvaukset sosiaalityöntekijöiden sekä lääkäri- ja hammaslääkärikoulutukseen sekä sosiaalihuollon ja terveystieteen yliopistotasoiseen tutkimukseen suoritetaan ensimmäisen kerran vuoden 2019 toiminnan perusteella. Vuonna 2019 maksettavat korvaukset perustuvat siten vuonna 2018 voimassa oleviin säännöksiin, joiden perusteella korvauksia ei makseta yliopistoissa annettavaan sosiaalihuollon koulutuksen ja tutkimuksen perusteella.

2 Luku, Maakuntien muodostaminen ja väliaikaishallinto

4 §. Maakuntien perustaminen. Maakunta olisi maakuntalain 2 §:n mukaan julkisoikeudellinen yhteisö, jolla olisi alueellaan itsehallinto siten kuin siitä maakuntalaissa säädettäisiin. Tarkoituksena olisi, että vastuu maakuntalain 6 §:n perusteella määräytyvistä tehtävistä siirtyisi näitä tehtäviä nykyisin hoitavilta julkisen hallinnon viranomaisilta kokonaisuudessaan maakunnille 1 päivänä tammikuuta 2019. Maakunnat olisi kuitenkin perustettava edellä todettua ajankohtaa aiemmin, jotta kyettäisiin valmistelemaan toimenpitein varmistamaan, että maakuntien organisaatorakenne, hallinto, taloudelliset edellytykset, henkilöstö ja muut toimintaedellytykset olisivat siinä kunnossa, että maakunnat voisivat itsenäisinä julkisen hallinnon viranomaisina ja julkisoikeudellisina oikeushenkilöinä ryhtyä vuoden 2019 alusta lukien hoitamaan niille säädettyjä tehtäviä ja käyttämään tehtäviin liittyvää toimivaltaa.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

Tämän johdosta ehdotetaan, että maakuntalain 2 §:ssä tarkoitetut maakunnat julkisoikeudellisina yhteisöinä perustetaan 1 päivänä heinäkuuta 2017. Tämän ajankohdan ja vuoden 2019 alun välisenä aikana maakunnan ylintä päätösvaltaa käyttäisi aloitusvaiheessa lain 3 §:ssä tarkoitettu väliaikainen valmistelutoimielin ja 1 päivästä maaliskuuta 2018 lukien vaaleilla valittu maakuntavaltuusto.

5 §. Maakuntajako. Pykälässä säädettäisiin perustuslain 121 §:n 4 momentissa tarkoitetun alueellisen itsehallinnon (maakunta) perustamisen edellyttämästä maakuntajaosta ja perustettavien maakuntien nimistä. Ehdotettu maakuntajako ja maakuntien nimet perustuisivat pääosin nykyisen maakuntajakolain (1159/1997) ja maakunnista annetun valtioneuvoston päätöksen (100/2015) nojalla määriteltyyn aluejakoon ja maakuntien nimiin. Esityksellä ehdotetaan Manner-Suomeen perustettavaksi 18 maakuntaa. Näiden lisäksi on myös Ahvenanmaan maakunta, jonka itsehallinnosta säädetään perustuslain 120 §:ssä ja Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991). Manner-Suomea koskevasta maakuntajaon muuttamisesta, sen edellytyksistä ja menettelytavoista ehdotetaan säädettäväksi tähän esitykseen sisältyvässä maakuntajakolaissa.

Tehtävät, joita uuden maakuntajaon mukaisilla hallintoalueilla tullaan hoitamaan, olisivat paljon laajemmat kuin ne tehtävät, joita maakuntien liitot hoitavat nykyisissä maakunnissa. Toisaalta uudetkin maakunnat hoitaisivat samoja tehtäviä kuin maakunnan liitot tällä hetkellä, mutta nämä tehtävät tulevat olemaan vain melko pieni osa perustettavien uusien maakuntien kaikista tehtävistä.

Perustettavien maakuntien tulisi muodostaa toiminnallisesti ja taloudellisesti yhtenäinen kokonaisuus myös niiden hoitamien tehtävien näkökulmasta. Selvänä erona nykyiseen tilanteeseen verrattuna olisi se, että perustettavien maakuntien alueilla hoidettaisiin tulevaisuudessa muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, pelastustoimen tehtäviä sekä merkittäviä valtion aluehallinnosta siirtyviä hallintotehtäviä.

Edellä mainittujen seikkojen johdosta nykyiseen maakuntajakoon ehdotetaan eräitä muutoksia. Sen sijaan maakuntien nimiin ei ehdoteta muutoksia, vaan ne säilyisivät ennallaan. Maakuntien alueet määriteltäisiin edelleen kuntapohjaisesti. Pykälän 1 momentissa todettaisiin maakunnat, niiden nimet ja mistä kunnista maakuntien alueet muodostuvat.

Lapin, Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun, Etelä-Karjalan, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pirkanmaan, Satakunnan, Kanta-Hämeen, Varsinais-Suomen ja Uudenmaan maakunnat ehdotetaan perustettavaksi samalla aluejaolla kuin ne ovat nykyisinkin. Muiden maakuntien alueisiin ehdotetaan tehtäväksi seuraavat muutokset:

- Heinävesi ehdotetaan liitettäväksi Pohjois-Karjalan maakuntaan. Nyt Heinävesi kuuluu Etelä-Savon maakuntaan. Heinävedellä on vakiintunut yhteistyö Pohjois-Karjalan kuntien kanssa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä ja se kuuluu Pohjois-Karjalan kuntien kanssa osittain samaan toiminnalliseen alueeseen.
- Joroinen ehdotetaan liitettäväksi Pohjois-Savon maakuntaan. Nyt Joroinen kuuluu Etelä-Savon maakuntaan. Joroinen kuuluu Pohjois-Savoon kuuluvan Varkauden toiminnalliseen alueeseen.
- Iitti ehdotetaan liitettäväksi Päijät-Hämeen maakuntaan. Nyt Iitti kuuluu Kymenlaakson maakuntaan. Iitillä on vakiintunut yhteistyö Päijät-Hämeen kuntien kanssa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä ja osa kunnasta kuuluu samaan toiminnalliseen alueeseen Päijät-Hämeen kanssa, vaikka pääosa kunnasta kuuluu samaan toiminnalliseen alueeseen Kouvolan kaupungin kanssa.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

- Isokyrö ehdotetaan liitettäväksi Etelä-Pohjanmaan maakuntaan. Nyt Isokyrö kuuluu Pohjanmaan maakuntaan. Isokyröllä on vakiintunut yhteistyö Etelä-Pohjanmaan kuntien kanssa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisessä.

Koska maakuntajako toimii myös vaalilain (714/1998) 5 §:ssä säädetyn eduskuntavaalien vaalipiirijaon pohjana, vaikuttaisivat Heinäveden, Joroisten ja Iitin maakuntiin sijoittumista koskevat ehdotukset myös vaalipiirijakoon. Tähän hallituksen esitykseen sisältyy tätä muutosta vastaava ehdotus vaalilain muuttamisesta.

Pykälän 2 momentissa olisi informatiivinen viittaus maakuntajakolakiin, jota koskeva lakiehdotus sisältyy tähän hallituksen esitykseen.

6 §. Väliaikainen valmistelutoimielin. Pykälässä säädettäisiin väliaikaisen valmistelutoimielimen toimikaudesta, asettamisesta, kokoonpanosta ja järjestäytymisestä sekä maakunnan liiton vastuista valmistelutoimielimeen liittyen.

Maakunnan toiminnan käynnistämiseksi tarvitaan väliaikainen hallinto huolehtimaan niistä välttämättömistä valmistelevista toimista, joita olisi tehtävä lainsäädännön voimaantulon jälkeen, mutta ennen ensimmäisen vaaleilla valitun maakuntavaltuuston toimikauden alkamista, joka tapahtuisi lain 9 §:n 1 momentin mukaan 1 päivänä maaliskuuta 2018. Jo ennen maakuntavaltuuston toimikauden alkamista maakuntien perustamisen valmisteluun tulee sisältymään sellaista uuden organisaation hallinnon järjestämiseen liittyvää päätöksentekoa, joka ei voi perustua pelkästään yksittäisten viranhaltijoiden päätöksiin tai perustettavien maakuntien alueilla toimivien viranomaisten vapaaehtoisen yhteistyön varaan. Maakunnalle tarvitaan valmistelua varten monijäseninen valmistelutoimielin, joka vastaisi käytännön valmistelutyön organisoimisesta.

Pykälän 1 momentin mukaan väliaikainen valmistelutoimielin vastaisi maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kunnes maakuntavaltuusto olisi valittu ja maakuntavaltuuston asettama maakuntahallitus olisi aloittanut toimintansa. Väliaikaisen valmistelutoimielimen jäsenet olisivat viranhaltijoita (virkamiehiä), joihin sovellettaisiin, mitä kuntien ja maakuntien viranhaltijoista on muualla laissa säädetty. Väliaikaisen toimielimen tehtävänä ei ole poliittisia linjauksia vaativien asioiden valmistelu. Esityksen mukaan pelkästään maakuntavaltuuston valinta ei olisi tässä yhteydessä riittävä toimenpide päättämään valmistelutoimielimen toimikautta, vaan myös maakuntahallituksen tulisi olla aloittanut toimintansa, jotta väliaikainen valmistelutoimielin voisi siirtää vireillä olevat asiat maakunnan operatiivisesta toiminnasta vastaavalle toimielimelle. Käytännössä väliaikaisen valmistelutoimielimen toimikausi tulisi olemaan noin puoli vuotta.

Pykälän 2 momenttiin sisältyisi väliaikaisen valmistelutoimielimen asettamista ja kokoonpanoa koskeva pääsääntö, jonka mukaan maakunnassa toimivien ja pykälässä erikseen mainittujen viranomaisten tulisi ensisijaisesti sopia valmistelutoimielimen kokoonpanosta ja asettamisesta. Jos asiaa ei päästäisi aluetasolla sopimukseen, tulisivat pykälän 3 momentin säännökset sovellettaviksi. Vaikkei tässä momentissa asetetakaan mitään rajoituksia valmistelutoimielimen jäsenmäärälle, voitaisiin asia koskevissa neuvotteluissa kuitenkin ottaa huomioon pykälän 3 momentin säännökset. Koska valmistelutoimielimen tehtävät olisivat luonteeltaan lähinnä hallinnollisoperatiivisia, tulisi valmistelutoimielimeen ensisijaisesti valita henkilöitä, joilla olisi maakunnalle siirtyviä tehtävälajoja koskeva riittävä asiantuntemus. Säännöksen mukaan maakunnan alueen maakunnan liiton, kuntien, sairaanhoitopiirin, erityishuoltopiirin, pelastuslaitoksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja työ- ja elinkeinotoimiston olisi sovittava välittömästi tämän lain voimaantultua väliaikaisen valmistelutoimielimen kokoonpanosta. Maakunnan liitto johtaisi sopimusneuvotteluja ja asettaisi väli-

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

aikaisen valmistelutoimielimen neuvottelussa sovitun mukaisesti. Maakunnan liiton olisi ilmoitettava asettamisesta valtiovarainministeriölle mahdollisimman pian asettamisen jälkeen. Maakunnan liiton tulisi lisäksi tiedottaa valmistelutoimielimen asettamisesta tarvittavassa laajuudessa maakunnassa. Saatuaan maakuntien ilmoitukset tulisi myös valtiovarainministeriön informoida valmistelutoimielinten asettamisesta ainakin niitä ministeriöitä, joiden toimialan tehtäviä maakunnissa hoidetaan.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisi 2 momenttia täydentävä säännös, jolla viimekädessä varmistettaisiin, että kaikkiin perustettaviin maakuntiin asetettaisiin väliaikaiset valmistelutoimielimet. Jos maakunnan liitto ei olisi asettanut väliaikaista valmistelutoimielintä viimeistään kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaan tulosta, sen olisi säännöksen mukaan välittömästi ilmoitettava asiasta valtiovarainministeriölle. Valtioneuvosto asettaisi tällöin valmistelutoimielimen valtiovarainministeriön esityksestä. Tässä tapauksessa valmistelutoimielimessä olisi oltava maakunnan alueen kunnista yhteensä 6 jäsentä, sairaanhoitopiiristä 2 jäsentä, erityishuoltopiiristä 1 jäsen, maakunnan liitosta 1 jäsen, pelastuslaitoksesta 1 jäsen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta 1 jäsen ja työ- ja elinkeinotoimistosta 1 jäsen sekä heidän varajäsenensä. Muilta osin valtioneuvosto voisi käyttää kokoonpanosta päättäessään tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Valmistelutoimielimen asettamista koskevaan päätökseen ei saisi säännöksen mukaan hakea muutosta valittamalla. Valituskielto on tässä tapauksessa tarpeellinen, koska valmistelutoimielimen toimikausi tulisi olemaan vain noin puolivuotta ja koska olisi erityisen tärkeää, että maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmisteluun voitaisiin ryhtyä mahdollisimman pikaisesti lain voimaan tultua.

Pykälän 4 momenttiin sisältyisi väliaikaisen valmistelutoimielimen järjestäytymistä koskevat säännökset. Kun väliaikainen valmistelutoimielin olisi asetettu, maakunnan liiton olisi säännöksen mukaan huolehdittava, että valmistelutoimielimen ensimmäinen kokous kutsuttaisiin koolle. Valmistelutoimielimen iältään vanhin edustaja johtaisi ensimmäisessä kokouksessa puhetta siihen saakka, kunnes valmistelutoimielin olisi valinnut itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajat. Maakunnan liiton olisi järjestettävä valmistelutoimielimelle kokous- ja työtilat sekä huolehdittava valmistelutoimielimen työskentelyedellytysten muusta varmistamisesta. Maakunnan liitto vastaisi myös valmistelutoimielimen toiminnan ja henkilöstön edellyttämistä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelutehtävistä. Väliaikaisen valmistelutoimielimen toiminnan rahoituksesta säädettäisiin lain 8 §:ssä.

Pykälän 5 momentin mukaan väliaikaiseen toimielimeen sovellettaisiin miesten ja naisten tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:ää julkisen hallinnon ja julkista valtaa käyttävien toimielinten kokoonpanosta. Tasa-arvolaki ja mainittu säännös eivät nyt koske muodostettavien maakuntien toimintaa. Jatkossa tasa-arvolakia on tarkoitus muuttaa siten, että se koskee myös maakuntia.

7 §. Väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävät ja toimivalta. Pykälässä määriteltäisiin väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävät ja se kuinka sen toimivalta olisi rajoitettu.

Pykälän 1 momentin mukaan väliaikainen valmistelutoimielin johtaisi maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelua ja käyttäisi sitä koskevaa päätösvaltaa maakuntavaltuuston toimikauden alkuun asti. Valmistelutoimielin voisi asettaa keskuudestaan jaostoja hoitamaan erikseen määrättyjä tehtäviä ja siirtää näitä tehtäviä koskevaa päätösvaltaa jaostolle.

Pykälän 2 momentissa kuvattaisiin valmistelutoimielimen tehtävät. Tehtäväluettelo ei olisi tyhjentävä. Tarkoituksena on kuitenkin, että tehtävän tulisi olla luonteeltaan maakunnan hallinnon ja toiminnan valmistelutehtävä tai siihen välittömästi liittyvä tehtävä. Valmistelutoimielimen ei myöskään tulisi ottaa hoitaakseen sellaisia tehtäviä, jotka edellyttävät tarkoituksenmukaisuusharkintaa tai

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

poliittista arviointia taikka joiden vaikutukset olisivat maakunnan kannalta merkittäviä ja pitkävaikutteisia. Tällaiset tehtävät tulisi lähtökohtaisesti jättää maakuntavaltuuston hoidettaviksi. Tässä yhteydessä olisi otettava huomioon maakuntalain 16 luvun maakuntien valtakunnallisia palvelukeskuksia koskeva sääntely.

Momentin 1 kohdan mukaan valmistelutoimielimen tehtävänä olisi yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy maakunnalle selvittää maakunnille siirtyvä henkilöstö ja valmistella maakuntavaltuustolle ehdotukset henkilöstön siirtosuunnitelmaksi ja -sopimuksiksi.

Momentin 2 kohdan mukaan valmistelutoimielimen tehtävänä olisi yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy maakunnalle osallistua maakunnille siirtyvän irtaimen ja kiinteän omaisuuden selvittämiseen.

Momentin 3 kohdan mukaan valmistelutoimielimen tehtävänä olisi yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy maakunnalle osallistua maakunnille siirtyvien sopimusten ja näitä koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien selvittämiseen.

Momentin 4 kohdan mukaan valmistelutoimielimen tehtävänä olisi yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy maakunnalle osallistua maakunnille siirtyvien hallinto- ja palvelutehtävien hoitamista tukevien tieto- ja viestintäteknisten järjestelmien ja ratkaisujen selvittämiseen.

Momentin 5 kohdan mukaan valmistelutoimielimen tehtävänä olisi yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy maakunnalle valmistella maakunnan toiminnan ja hallinnon järjestämistä. Tässä yhteydessä tulisivat valmisteltaviksi esimerkiksi ehdotus maakunnan hallintosäännöksi, johtamisjärjestelmäksi sekä tuotanto- ja yhteistyörakenteiksi.

Momentin 6 kohdan mukaan valmistelutoimielimen tehtävänä olisi yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy maakunnalle päättää maakunnan vuoden 2018 talousarviosta.

Momentin 7 kohdan mukaan valmistelutoimielimen tehtävänä olisi yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy maakunnalle osallistua ensimmäisten maakuntavaalien järjestämiseen. Tässä yhteydessä tulisi kysymykseen esimerkiksi maakuntavaalilautakunnan asettamisen valmistelu.

Momentin 8 kohdan mukaan valmistelutoimielimen tehtävänä olisi yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy maakunnalle valmistella muut maakuntien toiminnan ja hallinnon käynnistämiseen välittömästi liittyvät asiat.

Pykälän 3 momentti sisältäisi valmistelutoimielimen toimivallan rajoitusta koskevat säännökset. Valmistelutoimielimen toimivalta olisi momentin 1 kohdan mukaan rajoitettu siten, että se voisi nimittää henkilöitä vain määräaikaiseen virka- tai työsopimussuhteeseen siten, että määräaika päättyisi viimeistään vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta. Momentin 2 kohdan valmistelutoimielimen toimivalta olisi rajoitettu siten, että se voisi tehdä maakuntaa sitovia sopimuksia vain määräaikaisesti voimassa oleviksi siten, että määräaika päättyisi viimeistään vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

Pykälän 4 momentin mukaan valmistelutoimielimen menettelyyn ja muutoksenhakuun valmistelutoimielimen päätöksistä sovellettaisiin maakuntalain säännöksiä.

8 §. Velvoite osallistua valmisteluun. Pykälässä asetettaisiin viranomaisille velvollisuus osallistua maakuntien toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmisteluun ja antaa siihen tarvittaessa virka-apua. Säännöksessä erikseen todettuja viranomaisia olisivat maakunnan alueen kunnat, sairaanhoitopiiri, erityishuoltopiiri, maakunnan liitto, pelastuslaitos, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, työ- ja elinkeinotoimisto ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa (897/2009) tarkoitetun kehittämis- ja hallintokeskuksen (Keha-keskus). Lisäksi muidenkin viranomaisten olisi tarvittaessa osallistuttava valmisteluun. Edellä tarkoitettujen viranomaisten olisi myös annettava väliaikaiselle valmistelutoimielimelle tarpeellista virka-apua sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

9 §. Tietojensaanti. Pykälällä turvattaisiin väliaikaisen valmistelutoimielimen oikeus tietojen saamiseen. Väliaikaisella valmistelutoimielimellä olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maakunnan alueen sairaanhoitopiiriltä, erityishuoltopiiriltä, kunnalta, maakunnan liitolta, pelastuslaitokselta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja työ- ja elinkeinotoimistolta valmistelutoimielimelle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot. Väliaikaisen valmistelutoimielimen jäsenet toimisivat virkavastuulla ja heitä koskisivat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 23 §:ssä säädettyt vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto.

10 §. Viestintä. Pykälässä asetettaisiin väliaikaiselle valmistelutoimielimelle velvollisuus viestiä ja tiedottaa maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta. Viestintä tulisi kohdentaa maakunnan alueen asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Viestintäkeinoina voitaisiin käyttää esimerkiksi yleistä tietoverkkoa, tiedotustilaisuuksia, ilmoitusten julkaisemista lehdissä tai muita valmistelutoimielimen päättämiä viestintätapoja.

Aktiivinen, monikanavainen, riittävä, ymmärrettävä ja oikea-aikainen viestintä luovat edellytyksiä osallistumiselle ja vaikuttamiselle. Viestinnän ohella tulisikin ylläpitää myös osallisuutta ja vaikuttamista tukevia keinoja. Tämän johdosta valmistelutoimielimen olisi pykälän mukaan varattava maakunnan alueen asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille tarvittaessa mahdollisuus tulla kuulluksi valmistelussa olevista merkittävistä asioista.

Laissa asetetut kansalliskieliä ja saamen kieltä koskevat velvoitteet tulisi viestinnässä ottaa huomioon. Viestinnän sisällön osalta olisi puolestaan otettava huomioon salassapitosäännöksistä ja henkilötietojen käsittelyä koskevista säännöksistä johtuvat rajoitteet tietojen käsittelylle viestinnän yhteydessä.

11 §. Väliaikaisen valmistelutoimielimen toiminnan rahoitus. Pykälässä säädettäisiin väliaikaisen valmistelutoimielimen toiminnan rahoittamisesta. Toiminnan rahoitus perustuisi valtion varoista maksettavaan kiinteään määrärahaan ja tapauskohtaiseen valtionavustukseen.

Pykälän 1 momentin mukaan valtion varoista maksettaisiin kullekin maakunnalle tämän lain voimaan tultua maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisestä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi määräraha. Määrärahan suuruus olisi X euroa.

Lisäksi valtio voisi pykälän 2 momentin mukaan myöntää avustusta maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta aiheutuviin kustannuksiin väliaikaisen valmistelutoimielimen

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

hakemuksesta. Valtionavustuksen myöntämisessä noudatettaisiin, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään erityisavustuksesta.

12 §. Ensimmäiset maakuntavaalit. Pykälässä määriteltäisiin ensimmäisten maakuntavaalien ajankohta sekä ensimmäisen maakuntavaltuuston toimikauden pituus ja valtuutettujen lukumäärä.

Pykälän 1 momentin mukaan ensimmäiset maakuntavaalit toimitettaisiin vuoden 2018 presidentinvaalin yhteydessä ja maakuntavaltuuston toimikausi alkaisi vuoden 2018 maaliskuun alusta ja kestäisi vuoden 2021 toukokuun loppuun.

Pykälän 2 momentin mukaan ensimmäisissä maakuntavaaleissa valtuutettuja valittaisiin kussakin maakunnassa maakuntalain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettu vähimmäismäärä. Maakuntalain 17 §:n 3 momentissa tarkoitettu asukasluvun määräytymispäivä olisi ensimmäisissä maakuntavaaleissa 31 päivänä elokuuta 2017. Muilta osin maakuntavaalien järjestämistä koskevat säännökset tulevat sisältymään yleiseen vaalilainsäädäntöön. Tällaisia asioita olisivat esimerkiksi maakuntavallilautakunnan asettaminen, ehdokasasettelu, ääntenlaskenta ja maakuntavaalien tuloksen vahvistaminen.

13 §. Maakunnan järjestäytyminen. Pykälässä säädettäisiin maakunnan toiminnan ja hallinnon järjestäytymisestä ensimmäisten maakuntavaalien toimittamisen jälkeen. Tähän ajankohtaan päättyisi myös lain 6 §:ssä tarkoitettun väliaikaisen valmistelutoimielimen toimikausi.

Pykälän 1 momentin mukaan ensimmäisten maakuntavaalien tuloksen vahvistamisen jälkeen maakuntavaltuuston olisi viipymättä järjestäydyttävä ja valittava maakuntahallitus ja muut maakunnan toimielimet sekä ryhdyttävä muihin toimenpiteisiin, jotka olisivat tarpeen maakunnan toiminnan ja hallinnon järjestämiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan väliaikainen valmistelutoimielin valmistelisi maakuntavaltuuston ensimmäisessä kokouksessa käsiteltävät asiat ja kutsuisi maakuntavaltuutetut kokoukseen. Ensimmäisessä kokouksessa iältään vanhin maakuntavaltuutettu johtaisi puhetta siihen saakka, kunnes valtuusto olisi valinnut puheenjohtajan ja varapuheenjohtajat.

3 luku, Henkilöstö

14 § Henkilöstön asema. Pykälässä säädettäisiin henkilöstön asemasta maakuntauudistukseen liittyvässä muutostilanteessa.

Vastuu sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä maakunnille, maakuntien julkisoikeudellisille laitoksille eli maakunnan palvelulaitoksille ja maakuntien omistamille yhtiölle. Näiden tehtävien siirtyessä pois kuntien ja kuntayhtymien järjestämisvastuusta, siirretään maakuntien, maakuntien palvelulaitosten ja maakuntien omistamien yhtiöiden palvelukseen myös koko kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden palveluksessa oleva henkilöstö. Lisäksi siirretään se henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä.

Kunnan ja kuntayhtymien henkilöstön asemasta toiminnan ja tehtävien uudelleenjärjestelyissä säädetään työsuhteisten osalta työsopimuslaissa (55/2001) ja viranhaltijoiden osalta kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa (304/2003). Tehtävien ja toiminnan uudelleenjärjestelyihin sovelletaan myös EY:n liikkeenluovutusdirektiiviä (2001/23/EY).

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

Työnantajavaihdostilanteita sääntelee työ- ja virkamiesoikeudessa ns. liikkeenluovutusperiaate. Liikkeen luovutuksella tarkoitetaan työsopimuslain 1 luvun 10 §:n mukaan yrityksen, liikkeen, yhteisön tai säätiön tai näiden toiminnallisen osan luovuttamista toiselle työnantajalle, jos luovutettava, pää- tai sivutoimisena harjoitettu liike tai sen osa pysyy luovutuksen jälkeen samana tai samankaltaisena. Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 25 § 1 momentin mukaan työnantajan liikkeen luovutuksella tarkoitetaan kunnan tai kuntayhtymän toiminnallisen osan luovuttamista toiselle työnantajalle, jos luovutettava osa pysyy luovutuksen jälkeen samana tai samankaltaisena.

Ehdotetun pykälän *1 momentin* mukaan maakuntiin, maakuntien julkisoikeudellisiin laitoksiin eli maakuntien palvelulaitoksiin ja maakuntiin perustettaviin yhtiöihin siirtyminen, joka johtaa työnantajan vaihtumiseen, katsotaan esityksen perusteella liikkeenluovutukseksi. Näin ollen työsopimuslain ja kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain liikkeenluovutussäännöksiä sovellettaisiin kaikkiin uudistuksen yhteydessä toteutettaviin työnantajan vaihtumista merkitseviin muutoksiin riippumatta siitä, täyttyvätkö niissä työsopimuslaissa ja kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa liikkeenluovutukselle säädetyt tunnusmerkit.

Henkilöstö siirtyy sen maakunnan, maakunnan palvelulaitoksen tai maakunnan omistaman yhtiön palvelukseen, jolla on tuottamisvastuu niistä tehtävistä, joissa asianomainen henkilö on ollut ennen siirtymistä.

Liikkeen luovutuksessa luovutuksensaaja tulee sidotuksi aikaisempaa työnantajaa sitoneeseen työ- ja virkaehtosopimukseen siihen saakka, kunnes sen voimassaoloaika päättyy, vaikkei luovutuksensaaja olisikaan kyseisen työnantajaliiton jäsen (TyöehtosopimusL 436/1946, 5 §, kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 25 §). Tämän jälkeen aletaan soveltaa luovutuksensaajaa sitovaa työehto- tai virkaehtosopimusta. Tämä edellä kerrottu periaate koskee myös paikallisia työ- ja virkaehtosopimuksia. Mikäli paikallinen työ- ja virkaehtosopimus on toistaiseksi voimassaoleva, se sitoo luovutuksensaajaa, jollei luovuttaja tai luovutuksensaaja ole irtisanonut sopimusta.

Luovutuksensaajalla ei ole oikeutta pelkästään luovutuksen perusteella irtisanoa työ- tai virkasuhdetta. Työsopimuslain 7 luvun 5 §:n ja kunnallisen viranhaltijalain 39 §:n perusteella työntekijällä tai viranhaltijalla on liikkeen luovutuksen yhteydessä oikeus irtisanoa palvelussuhde päättymään irtisanomisaikaa noudattamatta luovutuspäivästä tai myöhemminkin viimeistään kuukauden kuluttua saatuaan tiedon luovutuksesta.

Liikkeen luovutuksessa työnantajan luovutushetkellä voimassa olevista työ- tai virkasuhteista johtuvat oikeudet ja velvollisuudet sekä niihin liittyvät etuudet siirtyvät uudelle työnantajalle. Ennen luovutusta eräänntyneestä työntekijän tai viranhaltijan palkka- tai muusta palvelussuhteesta johtuvasta saatavasta vastaavat luovuttaja ja luovutuksensaaja yhteisvastuullisesti. Luovuttaja on kuitenkin luovutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta eräänntyneestä työntekijän saatavasta, jollei muuta ole sovittu.

Ehdotetun pykälän *2 momentin* mukaan kuntien ja kuntayhtymien työ- ja virkasuhteinen, kuntasektorin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyy 1.1.2019 maakuntien, maakuntien julkisoikeudellisten laitosten eli maakuntien palvelulaitosten tai maakuntiin perustettavien yhtiöiden palvelukseen. Määräaikaisessa palvelussuhteessa oleva henkilöstö siirtyy maakuntaan, maakunnan palvelulaitokseen tai maakunnan yhtiöön määräaikaisen palvelussuhteensa keston ajaksi.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

Henkilöstö siirtyy suoraan voimaanpanolain nojalla maakuntien, maakuntien palvelulaitosten tai maakuntien yhtiöiden palvelukseen työsopimuslain ja kunnallisen viranhaltijalain liikkeenluovutusperiaatteiden mukaisesti ns. vanhoina työntekijöinä ja säilyttää siirtymähetkellä voimassa olevat työ- tai virkasuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet.

Uudistuksen yhteydessä lakkautetaan kokonaisia organisaatioita, kuten esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymät, sairaanhoitopiirit ja vammaispalvelujen kuntayhtymät. Näiltä osin kuntayhtymän palveluksessa 31.12.2018 oleva henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan maakuntiin, maakuntien julkisoikeudellisiin laitoksiin eli maakunnan palvelulaitoksiin tai maakuntiin perustettaviin yhtiöihin. Kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavien yksiköiden ja laitosten henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan maakuntien, maakuntien palvelulaitosten tai maakuntien yhtiöiden palvelukseen. Siirtymiseen ei vaikuta se, missä tehtävässä henkilö siirtymähetkellä työskentelee. Siten esimerkiksi kaikki kunnan terveystieteiden keskuksen alaisuudessa työskentelevät kunnan työntekijät ja viranhaltijat siirtyvät sen maakunnan palvelukseen, johon kyseisen kunnan terveystieteiden keskuksen järjestäminen siirretään. Samoin, jos kunta itse tuottaa vanhusten asumispalveluja, siirtyvät kaikki asumispalveluyksikössä työskentelevät kunnan viranhaltijat ja työntekijät maakunnan palvelukseen riippumatta siitä, missä tehtävissä he kyseisessä asumisyksikössä työskentelevät.

Ehdotetun pykälän 3 *momentissa* ehdotetaan säädettäväksi, että kuntien palveluksessa olevat muut kuin edellä tarkoitetut henkilöt, jotka työskentelevät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantoon liittyvissä tukipalvelutehtävissä, siirtyvät maakunnan, maakunnan julkisoikeudellisen laitoksen eli maakunnan palvelulaitoksen tai maakunnan perustaman yhtiön palvelukseen, mikäli henkilön tosiasiallisista työtehtävistä vähintään puolet on kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tukitehtäviä.

Kunnan eri hallinnonaloille yhteisten hallinto- ja muiden tukipalvelutehtävien hoitaminen on usein organisoitu esimerkiksi kunnan keskushallinnon yhteyteen tai muulla tavoin keskitetysti hoidettavaksi. Kuntien yhteisten tukipalvelujen osalta, toimialasta riippumatta, ehdotetaan, että henkilö siirtyy maakunnan, maakunnan palvelulaitoksen tai maakunnan yhtiön palvelukseen, mikäli henkilön nykytehtävistä vähintään puolet kohdistuu kunnan sosiaali- tai terveystieteiden keskuksiin. Tukipalveluiksi katsotaan kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa tukevat tehtävät kuten esimerkiksi keskitetty ruokahuolto, siivous, laitehuolto, toimisto- ja hallintopalvelut, palkanlaskenta-, talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut, ICT-palvelut tai kiinteistötoimi, tekniset palvelut sekä laboratoriot ja röntgenpalvelut.

Liikkeenluovutusperiaatetta sovelletaan riippumatta siitä, missä järjestyksessä maakuntien organisaatioita perustetaan. Näin ollen henkilö voi siirtyä liikkeenluovutusperiaatteella kunnasta suoraan maakunnan julkisoikeudelliseen laitokseen eli maakunnan palvelulaitokseen tai yhtiöön. Mikäli palvelulaitokset tai yhtiöt perustetaan vasta maakuntien toiminnan jo alettua, siirtyy henkilö ensin maakuntaan ja sieltä palvelulaitoksen tai yhtiön palvelukseen.

Edellä mainittu tarkoittaa, että maakuntien väliaikaishallinnon ja kuntien välillä on selvitettävä kyseisten tehtävien tarkat henkilötyövuodet hyvissä ajoin ennen 31.12.2018. Tämän perusteella ao. maakunnan ja kuntien välillä sovitaan siitä, keiden henkilöiden osalta ehdotettu 3 momentin 50 %:n sääntö täyttyy siirtymisen edellytyksenä. Periaate tarkoittaa kuitenkin sitä, että henkilö siirtyy voimaanpanolain nojalla maakunnan palvelukseen, mikäli hänen tehtävistään vähintään 50 % on ollut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tukitehtäviä.

Neuvotteluiden yhteydessä on tärkeää varmistua myös siitä, että välttämätön palvelutuotanto turvataan siirtymätilanteessa ja muutoinkin yhteen sovitaan henkilöstöresurssit siten, että sekä maa-

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

kunnilla että kunnilla on toimiva tukipalveluverkosto myös jatkossa. Ao. henkilöstön siirtymisestä työnantajalta toiselle tehdään osapuolia sitova sopimus.

Jos työpanos maakunnille siirtyvässä tehtävässä on alle 50 %, mahdollisesta siirtymästä sovitaan nykyisen palveluntuottajan ja maakunnan, maakunnan palvelulaitoksen tai maakunnan yhtiön kesken. Tällöin näissäkin siirtymissä noudatetaan liikkeen luovutuksen periaatetta.

Ne kuntien ja kuntayhtymien omistamat yksityisoikeudelliset sosiaali- tai terveydenhuollon organisaatiot (yhtiöt, säätiöt ja yhdistykset), joiden palvelutuotanto siirtyy kokonaisuudessaan maakuntiin osakekannan siirron tai vastaavan järjestelyn myötä, eivät kuulu liikkeenluovutuksen piiriin, koska omistuksen siirron tapauksessa työnantajaorganisaatio ei muutu. Mikäli siis sosiaali- tai terveydenhuollon palveluja tuottavan yhtiön osakkeiden omistus siirtyy maakuntien perustamisen yhteydessä kunnalta tai kuntayhtymältä maakunnalle, yhtiön toiminta jatkuu omistajavaihdoksesta huolimatta eikä henkilöstön työnantaja vaihdu.

Pykälän 4 momentissa säädetään siirtymäajasta, jonka aikana henkilöstön jatkosiirto maakunnan tai sen palvelulaitoksen yhtiöön luetaan niin ikään liikkeenluovutukseksi. Maakunnat voivat näin järjestää palveluiden yhtiöittämisen 31.12.2020 mennessä ja henkilöstö siirtyy tällöin myös jatkuvuudessa liikkeenluovutuksen periaattein samoin kuin siirtyminen kunnasta ja kuntayhtymästä tapahtui. Näin voidaan tehdä ensiksi siirto maakunnalle ja sitten maakunnan palvelulaitoksen yhtiöön ja ne katsotaan samaksi liikkeenluovutukseksi. Säännös turvaa henkilöstön asemaa ja antaa käytännön siirtymäajan yhtiöittämiseen. Yhtiöittäminen voidaan tällöin tehdä hallitusti ja vaaleilla valitun maakuntavaltuuston johdolla.

15 §. Lisäeläketurva. Pykälässä säädetään maakuntien yhtiöiden velvollisuudesta turvata julkisen sektorin lakisääteisten lisäeläkkeiden tasoiset etuudet sellaiselle henkilöstölle, jotka siirtyvät maankuntauudistuksen järjestelyn johdosta yhtiöön kunnan tai kuntayhtymän palveluksesta.

Tässä laissa tarkoitettu henkilöstö siirtyy vanhoina työntekijöinä perustettaviin maakuntiin, maakuntien palvelulaitoksiin tai maakuntien perustamiin yhtiöihin ja säilyttää siirtymähetkellä työ- tai virkasuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Valtionhallinnon palveluiden yhtiöittämisissä on lisäeläke-etuudet turvattu siirtyvälle henkilöstölle. Vastaavasti on menetelty myös kuntien toimintojen yhtiöittämisvelvoitteen toimeenpanossa.

Eläkkeen karttumisen säännökset ovat nykyisin samanlaiset julkisella ja yksityisellä sektorilla. Julkisen sektorin palvelukseen ennen vuotta 1993 tulleille on kuitenkin karttunut yksityistä sektoria parempaa eläketurvaa ja heillä eläkkeen karttuma oli 2,2 prosenttia vuodessa vuoden 1994 loppuun saakka. Kunnan tai kuntayhtymän palveluksesta karttuneen lisäeläkkeen saa, jos jatkaa Kevan jäsenyhteisön palveluksessa henkilökohtaiseen tai ammatilliseen eläkeikänsä saakka. Vuonna 1960 tai sen jälkeen syntyneet työntekijät saavat lisäeläkkeen, jos palvelus jatkuu yhdenjaksoisena julkisten alojen eläkelain (81/2016) mukaiseen alimpaan vanhuuseläkeikänsä saakka. Niin ikään lisäturvan saa, jos tulee palvelussuhteensa jatkuessa työkyvyttömäksi. Julkisten alojen eläkkeen karttumisesta ennen vuotta 1995 ja palvelussuhteen yhdenjaksoisuusedellytyksistä säädetään vuoden 2017 alusta julkisten alojen eläkelain voimaantulon (82/2016) 8 ja 9 §:ssä.

Kevasta annettua lakia (66/2016) ehdotetaan muutettavaksi siten, että maakunnat olisivat lain perusteella Kevan jäsenyhteisöjä. Ehdotetun muutoksen perusteella maakuntien palvelukseen Kevan jäsenyhteisöjen palveluksesta siirtyvä henkilöstö säilyisi julkisten alojen eläkelain mukaisen eläketurvan piirissä ja säilyttäisi näin myös mahdollisen lisäeläketurvan. Kevasta annettuun lakiin ehdotettujen muutosten mukaan maakuntien omistamat tai määräysvallassa olevat yhtiöt voisivat liittyä

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

Kevan jäsenyhteisöksi vastaavasti kuin kuntien ja kuntayhtymien omistamat tai määräysvallassa olevat yhtiöt. Maakunnan omistama yhtiö voisi näin ollen hakea Kevan jäsenyhteisöksi tai vaihtoehtoisesti vakuuttaa henkilöstönsä työntekijän eläkelain mukaan. Jos yhtiö olisi Kevan jäsenyhteisö, henkilöstö säilyisi julkisen sektorin eläketurvan piirissä. Jos taas yhtiö ottaisi eläkevakuutuksen työeläkeyhtiöstä, henkilöstö menettäisi lakisääteisen lisäeläketurvan ja alemmat eläkeiät.

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että maakuntien perustamien yhtiöiden tulisi turvata julkisen sektorin lakisääteisten lisäeläkkeiden tasoiset etuudet sellaiselle henkilöstölle, jotka siirtyvät maakuntauudistuksen järjestelyn johdosta yhtiöön kunnan tai kuntayhtymän palveluksesta. Edellytyksenä olisi lisäksi, että siirtyneen henkilön palvelussuhde jatkuu siinä yhtiössä, johon henkilö on siirtynyt, yhdenjaksoisesti eläketapahtumaan saakka. Ehdotus vastaa niitä sopimuksia, jotka on tehty henkilöstön kanssa valtion yhtiöittämissä tapauksissa ja kuntien osalta niitä tilanteita, joissa on ollut yhtiöittämisvelvoite.

Julkisten alojen eläkkeiden lisäeläke-etuudet voidaan turvata liittymällä Kevan jäsenyhteisöksi tai ottamalla yksityinen lisäeläkevakuutus. Lisäeläke-etuuden nykyarvo on arviolta keskimäärin noin 13 500 euroa lisäeläkeoikeutettua kohden, suurimmillaan jopa lähes 200 000 euroa.

Voimaantulolakiin ehdotettava lisäeläke-etuuden turvaamista koskeva säännös ei koskisi sellaista maakunnan toiminnan uudelleenjärjestelyä, jonka maakunta toteuttaa maakuntauudistuksen voimaantulon jälkeen. Tällaisen toiminnan siirto perustuu maakunnan omiin päätöksiin eikä tässä laissa perustettaviin yhtiöihin. Tältä osin linjaus vastaisi nykykäytäntöä, jossa uudella toiminnan harjoittajalla ei ole ollut velvollisuutta huolehtia lisäeläke-etuuksien säilymisestä. Uusi yhtiö ei välttämättä olisi Kevan jäsenyhteisö, vaan se voisi valita yksityisen eläkevakuutusjärjestelmän.

16 §. Yhteistoiminta maakuntia perustettaessa. Pykälässä säädetään maakuntien, maakuntien julkisoikeudellisten laitosten eli maakuntien palvelulaitosten ja maakuntien yhtiöiden perustamista koskevien päätösten käsittelystä yhteistoiminnassa maakuntien, kuntien ja kuntien henkilöstön edustajien kanssa.

Henkilöstön siirto maakuntiin ja maakuntien palveluyhtiöihin edellyttää yhteistoimintaa kunnissa ja kuntayhtymissä.

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain (449/2007) 4 §:n mukaan yhteistoiminnassa käsitellään mm. henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavat muutokset työn organisaatiossa ja kunnan palvelurakenteessa, sekä palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteet, jos asialla voi olla olennaisia henkilöstövaikutuksia kuten liikkeen luovutusta.

Kun otetaan huomioon nyt kysymyksessä olevan uudistuksen poikkeuksellinen laajuus ja se, miten tärkeää on varmistaa sosiaali- ja terveyspalvelujen kitkaton jatkuvuus palvelujen uudelleenjärjestelyn yhteydessä, ovat yhteistoimintaneuvottelujen oikea-aikainen käynnistys ja valmisteluun liittyvä avoimuus keskeisiä tekijöitä palvelujen siirron onnistumiselle. Yhteistoimintamenettely on käynnistettävä hyvissä ajoin ennen kuin kunnassa tai kuntayhtymässä tehdään sellaisia sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtoa koskevia päätöksiä, joilla on merkittäviä henkilöstöä koskevia vaikutuksia. Lain 5 §:n nojalla kunnan on neuvoteltava valmisteilla olevien sosiaali- ja terveyspalvelujen uudelleenjärjestelyjä koskevien toimenpiteiden perusteista ja vaikutuksista, jolloin kunnan on kiinnitettävä huomiota myös riittävien tietojen antamiseen henkilöstön edustajille ennen yhteistoimintaneuvottelujen käynnistymistä (ko. lain 6 §).

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

Saman lain 11 §:n mukaan luovuttajan ja luovutuksensaajan on selvitettävä ao. henkilöstön edustajille luovutuksen ajankohta, luovutuksen syyt, aiheutuvat seuraukset sekä suunnitellut työntekijöitä koskevat toimenpiteet.

Maakuntien väliaikaishallinto tulee tekemään maakuntia sitovia henkilöstöä koskevia päätöksiä ja sopimuksia. Tästä syystä on tarpeen säätää myös väliaikaishallinnolle velvollisuus noudattaa yhteistoimintalain periaatteita. Väliaikaishallinnon ajan henkilöstön edustajat valitaan maakunnan yhteistoimintaelimeen niin, että yhteistoimintalain 14 §:n mukainen yhteistoimintaelin kootaan tarkoituksenmukaisessa laajuudessa samoja periaatteita noudattaen kuten kunnan yhteistoimintaelin. Henkilöstöä edustavat 19 §:ssä tarkoitettujen yhdistysten tai niiden rekisteröityjen paikallisten alayhdistysten nimeävät maakunnalliset edustajat, kunnallisten pääsopijajärjestöjen tarkemmin ohjeistamalla tavalla.

4 luku Omaisuusjärjestelyt

17 § Omaisuusjärjestelyjen tavoitteet. Pykälässä säädettäisiin omaisuusjärjestelyjen tavoitteista ja järjestelyissä noudatettavista periaatteista. Järjestelyjen tavoitteena olisi turvata maakuntien käyttöön niiden järjestämisvastuulle kuuluvissa tehtävissä tarvittava omaisuus kokonaistaloudellisesti tehokkaalla tavalla. Lähtökohtaisesti omaisuus seuraisi toimintaa eivätkä järjestelyt saisi johtaa tilanteeseen, jossa veronmaksajan kokonaisveroaste uhkaisi kohota. Lähtökohtana olisi kuntien tasa-puolinen kohtelu ja ettei omaisuusjärjestelyillä vaaranneta kuntien mahdollisuuksia vastata niille jäävien palvelujen järjestämisestä ja rahoittamisesta rahoitusperiaatteen mukaisesti.

18 § Sairaanhoidopiirien, erityishuoltopiirien ja maakunnan liittojen siirtäminen maakuntiin. Pykälän 1 momentin mukaan erikoissairaanhoitolain (1062/1989) 7 §:ssä tarkoitettut sairaanhoidopiirien kuntayhtymät, kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettut erityishuoltopiirien kuntayhtymät sekä alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 5 §:n 2 momentissa tarkoitettut maakunnan liittojen kuntayhtymät siirrettäisiin varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen maakuntiin 1.1.2019 lukien. Sairaanhoidopiirit, erityishuoltopiirit ja maakuntien liitot siirrettäisiin maakuntiin suoraan lain nojalla ja kaikki niille kuuluneet sitoumukset, varat ja velat siirtyisivät yleisseuraantona maakunnalle.

Sairaanhoidopiirit ja maakunnan liitot ovat kuntalain (410/2015) tarkoittamia kuntayhtymiä. Kuntayhtymä on itsenäinen julkisoikeudellinen oikeushenkilö, jonka omaisuus, vastuut ja velat ovat sen jäsenkunnista erillisiä. Helsingin kaupunki muodostaa yksinään erityishuoltopiirin, muut erityishuoltopiirit ovat joko kuntayhtymiä tai sairaanhoidopiirin kuntayhtymä muodostaa samalla erityishuoltopiirin. Tämän vuoksi 2 momentissa säädettäisiin erikseen Helsingin erityishuoltopiiristä. Helsingin kaupungin muodostaman erityishuoltopiirin toimintaan liittyvät varat, velat ja sitoumukset siirrettäisiin maakunnalle. Tämä edellyttää, että erityishuoltopiirin toimintaan liittyvät varat, velat ja sitoumukset erotettaisiin Helsingin kaupungin muista varoista, veloista ja sitoumuksista.

Maakuntiin siirrettävien kuntayhtymien jäsenkunnille ja Helsingin kaupungille ei maksettaisi korvausta kuntayhtymän ja erityishuoltopiirin siirtämisestä maakuntaan. Menettelyn yhteydessä sovellettaisiin kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausuntoa 77/2006 sekä kunnan taseen laadintaa koskevaa kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta. Kunnan jäsenosuus kuntayhtymässä eli kunnan taseeseen merkitty hankintameno poistuisi kunnan taseesta ja kunnan peruspääomaa alennettaisiin vastaavalla määrällä. Edellä mainitun yleisohjeen ja lausunnon mukaan kunnan peruspääoman alentamisen perusteena voi olla pysyvien vastaavien määrän pysyvä alentuminen joko omaisuuden luovutuksen, menetyksen tai ylimääräisten poistojen taikka arvonalentumisten seurauksena.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

Pykälän 3 momentin mukaan kuntayhtymä liitettäisiin siihen maakuntaan, jonka alueeseen kuntayhtymän jäsenkunnat kuuluvat. Jos kuntayhtymän jäsenkunnat tulisivat kuulumaan eri maakuntiin, kuntayhtymän varat, velat ja sitoumukset tulisi jakaa maakuntien välillä jäsenkuntien peruspääomaosuuksien suhteessa. Jako voitaisiin jättää toimittamatta, jos se vähäisten taloudellisten vaikutusten vuoksi tai muusta syystä olisi tarpeetonta. Momentin mukaan maakunnat voisivat kuitenkin sopia omaisuuden ja velkojen jakamisesta myös toisin.

Kaksi maakunnan liittoa ylläpitää aluepelastuslaitoksen toimintaa. Pelastuslaitosten tulevista aluejaoista saattaa johtua, että osa maakunnan liiton omistamasta pelastuslaitoksen toimintaa varten tarvittavasta omaisuudesta on jaettava kahden maakunnan välillä, vaikka siirtyvän maakunnan liiton toiminta muutoin tulisivat kokonaisuudessaan yhteen maakuntaan.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tilanteesta, jossa maakuntaan siirrettävä kuntayhtymä olisi perussopimuksensa mukaisesti huolehtinut muistakin tehtävistä kuin maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvista. Näiden tehtävien osalta jäsenkuntien olisi järjesteltävä toiminta uudelleen vuoden 2018 loppuun mennessä. Käytännössä tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi uuden kuntayhtymän perustamista tai jotakin muuta, jäsenkuntien päättämää tapaa hoitaa tehtävä.

19 §. Selvitys kuntayhtymän omaisuudesta ja vastuista. Pykälässä säädettäisiin maakuntaan siirrettävän kuntayhtymän omaisuudesta ja vastuista tehtävästä selvityksestä. Pykälän 1 momentin mukaan maakuntaan siirrettävien, 17 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien tulisi tehdä maakunnalle 31.5.2018 mennessä yksityiskohtainen selvitys maakunnalle siirtyvästä omaisuudesta, maakunnan vastuulle siirtyvistä veloista ja muista sitoumuksista, vastuista ja sopimuksista, kuntayhtymän omaisuuden kirjanpidollisen arvostuksen perusteista sekä sellaisista olennaisista omaisuuserissä tapahtuneista muutoksista ja toiminnallisista sekä taloudellisista riskeistä, jotka eivät ilmene kuntayhtymän viimeisimmästä tilinpäätöksestä tai konsernitilinpäätöksestä.

Kuntalain (410/2015) 113 §:n mukaan kuntayhtymän tilinpäätös on laadittava tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kuntayhtymän valtuuston tai yhtymäkokouksen on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä. Konsernitilinpäätös tulee laatia ja käsitellä samassa aikataulussa. Pykälän tarkoittama selvitys olisi siten lähtökohtaisesti mahdollista laatia vuoden 2017 tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen perusteella. Tilinpäätös ja konsernitilinpäätös ovat 31.5. tosiasiallisesti jo laadittuina, vaikka niitä ei vielä olisikaan käsitelty kuntayhtymän yhtymäkokouksessa tai valtuustossa.

Selvityksen tarkoituksena olisi varmistaa toimintaan liittyvän omaisuuden ja vastuiden onnistunut siirto maakunnille. Maakunnilla tulisi olla tieto siitä, minkälaista omaisuutta ja minkälaisia vastuita ja sitoumuksia niiden vastuulle on siirtymässä. Maakunnan toimintaan ja taloudelliseen asemaan vaikuttavat tekijät tulisi tunnistaa ja mahdolliset riskit minimoida. Selvitys muistuttaisikin jossain määrin yrityskauppojen yhteydessä yleisesti käytettyä ns. due diligence -tutkimusta. Selvityksen tarkoituksena ei olisi selostaa uudelleen viimeisimmästä tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä ilmeneviä tietoja, vaan tarpeellisin osin syventää ja tarkentaa näistä jo ilmeneviä asioita. Selvityksessä tulisi yksilöidä maakunnalle siirtyvä omaisuus niin yksityiskohtaisesti, että esimerkiksi lainhuudot kiinteistöille voidaan myöntää ja osakkeiden omistusoikeus todentaa. Selvityksestä tulisi tämän vuoksi ilmetä siirtyvän kiinteän omaisuuden kiinteistörekisteritiedot ja osakemuodossa olevasta omaisuudesta vastaavat yksilöintitiedot. Selvitys liittyy oleellisesti 32 §:ään, sillä selvitys vastaisi 32 §:n mukaan omaisuuden saantokirjaa. Myös toimitilojen ja maa-alueiden hallintaan oi-

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

keuttavat sopimukset tulisi selvityksessä yksilöidä ja luetteloida, jotta esimerkiksi maanvuokrasopimusten siirto olisi mahdollista rekisteröidä.

Kuntayhtymän omaisuuden osalta selvityksestä tulisi myös käydä ilmi periaatteet, joiden mukaan kuntayhtymän omaisuus on arvostettu. Lähtökohtaisesti tiedot ilmenevät tilinpäätöksestä, mutta tietoja olisi tarpeen mukaan selvityksessä täydennettävä.

Selvityksestä tulisi ilmetä maakunnan vastuulle siirtyvät velat ja vastuut. Vaikka kuntayhtymien velanotto ei ole ns. korvamerkittyä eli määrättyyn käyttötarkoitukseen otettua, selvityksestä tulisi mahdollisuuksien mukaan käydä ilmi mikä osuus kuntayhtymän veloista, vastuista ja sitoumuksista liittyy kuntayhtymän toimitiloihin. Tältä osin selvitys liittyy 31 §:n mukaiseen omaisuuden, sopimusten ja vastuiden siirtoon maakuntien omistamalle valtakunnalliselle osakeyhtiölle. Selvityksessä tulisi myös tehdä selkoa esimerkiksi keskeneräisistä investoinneista ja niihin liittyvistä maksu- ja muista velvoitteista. Näiden vastuiden selvittäminen on oleellista, jotta voidaan varmistaa investointien toteuttamisen eli käytännössä rakentamisen jatkuminen häiriöttä siirtymävaiheessa. Vastuisiin sisältyvät myös esimerkiksi kuntayhtymän antamat takaussitoumukset sekä mahdolliset velkoihin liittyvät johdannaissopimukset tai muut vastaavat sitoumukset. Vastuissa tulisi ottaa huomioon kuntayhtymän konsernirakenteen seurauksena maakunnalle siirtyvät vastuut, jos ne eivät yksiselitteisesti ilmene tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä. Selvityksestä tulisi ilmetä myös sellaiset taloudelliset riskit ja esimerkiksi oikeudenkäynteihin mahdollisesti liittyvät korvausvaateet, jotka eivät selkeästi ilmene viimeisimmästä tilinpäätöksestä tai konsernitilinpäätöksestä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin maakunnan oikeudesta saada käyttöönsä tarpeelliseksi katsomiin lisätietoja ja asiakirjoja. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että maakunnalla on toiminnan käynnistyessä käytössään kaikki tarpeellinen tieto sekä korostaa tarvetta kuntayhtymän ja maakunnan väliseen yhteistyöhön selvitystä laadittaessa.

Pykälän 3 momentin mukaan pykälässä säädetyn selvityksen sisällöstä voitaisiin tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä valtiovarainministeriön asetuksella. Asetuksen tarkoituksena olisi varmistaa, että selvitykset annettaisiin mahdollisimman yhdenmukaisina kustakin maakuntiin siirrettävästä kuntayhtymästä.

Pykälän 4 momentin mukaan Helsingin erityishuoltopiiriin sovellettaisiin, mitä pykälässä säädetään kuntayhtymistä. Helsingin erityishuoltopiiriin toimintaan liittyvät varat, velat ja sitoumukset tulisi erottaa Helsingin kaupungin muista varoista veloista ja sitoumuksista ja tehdä 1 momentissa tarkoitettu selvitys maakunnalle siirtyvästä omaisuudesta ja vastuista.

20 §. Kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen toimitilat. Pykälässä säädettäisiin kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevien toimitilojen siirtymisestä maakunnan hallintaan. Pykälän 1 momentin mukaan toimitilat siirtyisivät maakunnan hallintaan 1.1.2019 lukien. Jos kunta ei itse omistaisi tiloja, vaan ne olisivat sen hallinnassa toimitilojen hallintaan oikeuttavan sopimuksen perusteella, kunta siirtäisi sopimuksen maakunnalle 22 §:ssä säädellyn mukaisesti. Jos maakunnan järjestämistä vastuulle kuuluvaa toimintaa ja kunnan muuta toimintaa olisi järjestetty samoissa toimitiloissa, kunnan ja maakunnan tulisi sopia tilojen kustannusvastuun jakautumisesta esimerkiksi käytettävien tilojen suhteessa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siirtymäkauden vuokrasopimuksesta. Maakunnan ja kunnan välillä solmittaisiin sosiaali- ja terveystoimen tai pelastustoimen käytössä olevien, kunnan omista-

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

mien toimitilojen hallinnasta vuokrasopimus siten, että se olisi voimassa vähintään 31.12.2021 saakka. Maakunnalla olisi yksipuolinen oikeus pidentää vuokrasopimuksen voimassaoloa vuodella ja sen tulisi ilmoittaa tämän oikeutensa käyttämisestä kunnalle viimeistään 12 kuukautta ennen vuokrasopimuksen voimassaolon päättymistä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin 1 ja 2 momenteissa tarkoitetun siirtymäkauden vuokrasopimuksen vuokran määräytymisestä. Siirtymäkauden vuokrasopimuksen mukaisen vuokran tulisi kattaa kunnalle toimitilasta aiheutuvat kohtuulliset pääomakustannukset ja tilojen ylläpitokustannukset. Pääomakustannuksia ovat kiinteistöön sidotun pääoman kustannukset, jotka koostuvat koroista ja laskennallisista poistoista. Korkotekijä koostuu sidotulle pääomalle asetetusta tuottovaatimuksesta. Pääomakustannuksiin kuuluvat kiinteistön hankintaan ja omistamiseen liittyvät kustannukset sekä rasitteisiin tai lakisääteisiin velvoitteisiin liittyvät kustannukset. Kiinteistön ylläpidon kustannuksiin kuuluvat mm. hallinto, käyttö ja huolto, ulkoalueiden hoito, siivous, lämmitys, sähkö, vesi ja jätehuolto.

Pykälän 4 momentin mukaan vuokran määräytymisestä voitaisiin tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä valtioneuvoston asetuksella.

21 §. Kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevan irtaimen omaisuuden siirtyminen maakunnalle. Pykälässä säädettäisiin kunnan irtaimen omaisuuden siirtymisestä maakunnalle. Pykälän 1 momentin mukaan maa-kunnalle siirtyisi 1.1.2019 lukien sen järjestämistä vastuulle kuuluvaan toimintaan liittyvä irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat osakeyhtiöiden osakkeita lukuun ottamatta.

Maakunnalle siirtyisi ensinnäkin kaikki sellainen irtain, joka olisi maakunnan hallintaan siirtyvissä toimitiloissa maakunnan järjestämistä vastuulle siirtyneen toiminnan käytössä. Maakunnalle siirtyisi myös kaikki muu sellainen irtain omaisuus, joka selkeästi liittyisi sen järjestämistä vastuulle kuuluvaan toimintaan, kuten erilaiset koneet ja kalustot sekä materiaalit. Lisäksi maakunnalle siirtyisivät myös erilaiset immateriaaliset oikeudet ja luvat, kuten esimerkiksi ohjelmistolisenssit tai erilaiset sopimuksiin perustuvat käyttö- tai muut oikeudet, jotka liittyisivät maakunnan järjestämistä vastuulle kuuluvaan toimintaan.

Kunnan järjestämän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimintaan saattaa liittyä myös osakeyhtiömuodossa omistettua omaisuutta, kuten kiinteistöosakeyhtiöiden tai muiden osakeyhtiöiden osakkeita. Vaikka osakkeet ovat irtainta omaisuutta, ne eivät siirtyisi maakunnalle pykälän 2 momentissa säädetyjä osakkeita lukuun ottamatta. Pykälän 2 momentin mukaan maakunnalle siirtyisivät kunnan omistamat, sellaisen osakeyhtiön osakkeet, jonka tosiasiallinen päätoimiala on sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaminen. Yhtiön tosiasiallinen päätoimiala ei ratkeaisi pelkästään yhden tilikauden liikevaihdon jakautumisen perusteella, vaan se edellyttäisi useamman tilikauden tarkastelua. Liikevaihdon jakautumisen lisäksi tulisi tarkastella myös niitä tavoitteita ja perusteluja, joiden vuoksi yhtiö on perustettu. Lisäksi edellytettäisiin, että yhtiö on kirjanpitolain (1336/1997) 6 - 8 §:n tarkoittamalla tavalla kunnan tytäryhteisö, omistusyhteisyrittäjä tai osakkuusyrittäjä ja että kunnalla on yhtiön kanssa 1.1.2019 voimassa oleva sopimus sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisesta. Säännös tässä tarkoitettujen osakkeiden siirtymisestä maakunnan omistukseen tarvitaan, jotta kuntia voidaan kohdella tasapuolisesti niiden palvelujen järjestämistä vastuusta riippumatta.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

Pykälän perusteella maakunnalle siirtyvä irtain omaisuus on kunnan taseessa oleva erä. Irtaimistosta ei maksettaisi kunnalle korvausta, vaan kirjanpidollisessa käsittelyssä sovellettaisiin samoja periaatteita kuin 18 §:ssä säädettyjen kuntayhtymien jäsenosuuksien kohdalla. Irtaimiston poistuminen katettaisiin siis kunnan peruspääomaa alentamalla eli sovellettaisiin edellä 18 §:ssä mainittua kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta ja lausuntoa.

22 §. Kuntaa sitovien sopimusten ja vastuiden siirtäminen maakunnalle Pykälässä säädettäisiin kunnalta maakunnalle siirtyvistä sopimuksista ja vastuista.

Kunta siirtäisi maakunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset 1.1.2019 lukien. Jos sopimus liittyisi myös kunnan jäljelle jääviin tehtäviin eikä sitä olisi mahdollista siirtää tai jakaa, kunnan ja maakunnan tulisi sopia, miten sopimukseen liittyvät vastuut jakautuisivat kunnan ja maakunnan välillä sopimuksen voimassaoloajan. Joissakin tilanteissa jouduttaneen myös harkitsemaan sopimuksen irtisanomista, jos se sopimusehtojen mukaisesti on mahdollista ja taloudellisesti sekä muista syistä perusteltua.

Maakunnan vastuulle siirtyisivät ensinnäkin erilaiset palvelujen ostoihin ja materiaalien hankintaan liittyvät sopimukset sekä esimerkiksi koneiden, laitteiden ja autojen leasingsopimukset tai muut vastaavat käyttöoikeussopimukset. Siirtyviin sopimuksiin lukeutuisivat siis muun muassa kunnan solmimat sopimukset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisesta [jos muusta lainsäädännöstä ei muuta johtuisi].

Kunta siirtäisi maakunnalle sellaiset sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen toimitiloihin liittyvät vuokrasopimukset, joissa kunta itse on vuokralaisena, riippumatta siitä, mikä taho on vuokranantajana. Vuokranantajana voi siis edelleen olla esimerkiksi kunnan tytäryhteisö. Maakunnalle siirtyisivät kaikki sellaiset toimitilojen hallintaa koskevat sopimukset, joissa tosiasiallisesti on kyse toimitilan käyttöoikeussopimuksesta ja joissa kunta itse ei omista sopimuksen nojalla hallinnoimaansa tilaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin takaussitoumuksista, joita kunta on mahdollisesti antanut omistamansa, sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla toimivan yhtiön puolesta. Yhtiön osakeomistuksen siirtyessä 21 §:n mukaisesti maakunnalle, maakunta tulisi myös takaussitoumuksen antajaksi kunnan sijasta.

23 § Selvitys kunnasta siirtyvästä omaisuudesta, sopimuksista ja kunnalta vuokrattavista toimitiloista. Pykälässä säädettäisiin selvityksestä, joka kunnan tulisi tehdä maakunnalle siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta, sopimuksista ja toimitiloista. Pykälän 1 momentin mukaan kunnan olisi tehtävä 31.12.2017 mennessä maakunnalle yksityiskohtainen selvitys 20 – 22 §:ssä tarkoitetuista sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen käytössä olevista toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta sekä sopimuksista.

Selvityksessä tulisi yksilöidä, mitkä kunnan hallinnassa olevat toimitilat olisivat siirtymässä maakunnan hallintaan. Selvityksestä tulisi toimitilan yksilöinnin lisäksi käydä yksityiskohtaisesti ilmi hallinnoiko kunta tilaa omistuksen vai vuokrasopimuksen nojalla. Jos tila on kunnan omistuksessa, kunnan tulisi tehdä selkoa edellä 20 §:ssä määritellyistä tilan ylläpitokustannuksista ja tilaan liittyvistä kunnan kohtuullisista pääomakustannuksista. Jos kunta hallinnoi tilaa vuokrasopimuksen tai muun käyttöoikeussopimuksen nojalla, sopimus tulisi mahdollisimman tarkoin yksilöidä. Myös muut maakunnan vastuulle siirtyvät sopimukset tulisi yksilöidä ja luetteloida mahdollisimman yksityiskohtaisesti.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

Mikäli sopimus olisi 22 §:n mukaisesti sellainen, ettei sitä olisi mahdollista siirtää tai jakaa eikä sitä olisi myös taloudellisesti tai muista syistä perusteltua irtisanoa, kunnan tulisi selvityksessä esittää, miten sopimukseen liittyvä vastuu jakautuisi ja käytännössä hoidettaisiin kunnan ja maakunnan välillä. Tarvittaessa kunnan ja maakunnan tulisi neuvotella asiasta.

Yksityiskohtaista luetteloa siirtyvästä irtaimistosta ei olisi välttämättä tarpeen tehdä, vaan lähtökohteisesti maakunnalle siirtyisi toimitiloissa oleva, toimintaan liittyvä irtain omaisuus. Tältä osin selvityksen pohjana olisi perusteltua käyttää mahdollisuuksien mukaan kunnan käyttöomaisuuskirjanpitoa. Selvityksessä tulisi kuitenkin erikseen luetteloida sellainen irtain omaisuus, jonka omistusoikeus tulee rekisteröidä, kuten esimerkiksi autot. Tältä osin selvitys liittyy 32 §:ään, jonka mukaan selvitykseen perustuva maakunnan päätös vastaisi omaisuuden saantokirjaa.

Pykälän 2 momentin mukaan maakunnalla olisi oikeus pyytää kunnalta käyttöönsä tarpeellisiksi katsomiaan lisäselvityksiä ja asiakirjoja. Maakunnan tulisi myös käynnistää neuvottelut kunnan kanssa, jos maakunta katsoisi 1 momentissa tarkoitetun selvityksen kunnalta saatuaan, että maakunnan hallintaan kunnan selvityksen mukaan siirtyvät toimitilat, irtaimisto ja sopimukset eivät turvaisi sosiaali- ja terveystoimen tai pelastustoimen järjestämistä maakunnan alueella. Kuten edellä on jo todettu, kunnan ja maakunnan on käytännössä perusteltua ja suositeltavaa neuvotella selvityksen tekemisen yhteydessä ja tehdä selvitys mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä.

Pykälän 3 momentin mukaan kunnan olisi täydennettävä 1 momentissa tarkoitettua selvitystä 30.6.2019 mennessä, mikäli 1 momentissa tarkoitetuissa toimitiloissa, siirtyvässä irtaimessa omaisuudessa tai sopimuksissa on tapahtunut olennaisia muutoksia 1 momentissa tarkoitetun selvityksen antamisen jälkeen ja mikäli maakunta katsoo selvityksen täydentämisen tarpeelliseksi. Koska selvityksen antamisen ja maakunnan toiminnan aloittamisen välillä on yksi kokonainen kalenterivuosi, on selvää, että olosuhteissa saattaa tapahtua muutoksia, joilla on merkitystä myös maakunnan toiminnan kannalta. Kunta on esimerkiksi saattaa solmia sopimuksia, jotka tulisi siirtää maakunnalle.

24 § Maakunnan päätös. Pykälässä säädettäisiin päätöksestä, jonka maakunta tekisi 23 §:ssä säädetyn kunnan selvityksen perusteella. Maakuntavaltuusto käsitelisi edellä 23 §:ssä säädetyn kunnan selvityksen ja päättäisi sen perusteella 20 §:ssä säädetyn siirtymäkauden vuokrasopimuksen solmisesta, 21 §:ssä säädetyn irtaimen omaisuuden siirtymisestä sekä 22 §:ssä säädettyjen sopimusten ja vastuiden siirtymisestä maakunnalle ja maakunnan vastuulle. Maakuntavaltuuston päätös tulisi tehdä hyvissä ajoin ennen 1.1.2019 tapahtuvaa siirtymää.

25 § Kunnan valitusoikeus Pykälässä säädettäisiin kunnan oikeudesta valittaa maakuntavaltuuston päätöksestä. Pykälän 1 momentin mukaan kunnalla olisi oikeus hakea hallinto-oikeudelta muutosta 24 §:ssä tarkoitettuun maakunnan päätökseen. Valitukseen sovellettaisiin muutoin mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään (586/1996). Pykälässä varauduttaisiin siihen, että kunnan ja maakunnan välillä ei välttämättä saavuteta neuvottelujen jälkeenkään yksimielisyyttä toimitilojen, siirtyvän irtaimen omaisuuden tai sopimusten osalta. Tällöin maakunta päättäisi asiasta 24 §:n mukaisesti ja kunnalla olisi päätökseen valitusoikeus.

Vaikka kunta olisi valittanut maakuntavaltuuston päätöksestä, maakunnalla olisi kuitenkin pykälän 2 momentin mukaan oikeus järjestää vastuullaan olevia sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluja kunnan omistamissa ja hallinnoimissa toimitiloissa sekä käyttää palvelujen järjestämiseen tarvittavaa, kunnan omistamaa irtaimistoa siihen saakka, kunnes hallinto-oikeuden päätös asiassa olisi lainvoimainen. Säännöksen tarkoituksena olisi turvata palvelutoiminnan häiriötön jat-

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

kuminen. Maakunnan tulisi maksaa hallinnassaan olevista toimitiloista vuokraa siten kuin 20 §:ssä säädetään.

26 § Kuntaa koskevien säännösten soveltaminen kuntayhtymään Pykälässä säädettäisiin kuntaa koskevien säännösten soveltamisesta muihin kuin 2 §:ssä tarkoitettuihin kuntayhtymiin.

Sairaanhoitopiirien kuntayhtymät, erityishuoltopiirit sekä maakunnan liitot siirrettäisiin maakuntaan 18 §:n mukaisesti. Muiden eli ns. vapaaehtoisten sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymien osalta sovellettaisiin kuntaa koskevia säännöksiä. Näihin kuntayhtymiin lukeutuisivat muun muassa kunta- ja palvelurakennemuutuksesta annetun lain (169/2007) eli ns. Paras -lainsäädännön säännöksiin liittyen perustetut kuntayhtymät. Kuntaa koskevien säännösten soveltaminen kuntayhtymiin tarkoittaisi käytännössä, että maakunta vuokraisi näiltä kuntayhtymiltä toimitilat samalla tavoin ja samoilla periaatteilla kuin kunnilta. Lisäksi kyseisten kuntayhtymien irtaimisto ja sopimukset siirtyisivät maakunnalle niiltä osin kuin irtaimisto ja sopimukset liittyisivät maakunnan järjestämisvastuulle kuuluviin palveluihin.

27 § Kuntayhtymän taseeseen kertyneet ali- ja ylijäämät Pykälässä säädettäisiin kuntayhtymien ali- ja ylijäämien käsittelystä ennen maakuntaan siirtämistä.

Kuntalain (410/2015) 117 §:n mukaan kuntayhtymän jäsenkunnat vastaavat kuntayhtymän sellaisten menojen rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuiksi, siten kuin kuntien välisestä vastuunjaosta on kuntayhtymän perussopimuksessa sovittu. Edellä 18 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien jäsenkuntien olisi pykälän mukaan katettava kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä ennen kuntayhtymän siirtämistä maakuntaan. Mahdollinen alijäämä tulisi siten olla katettuna kuntayhtymän viimeisessä, vuodelta 2018 laadittavassa tilinpäätöksessä.

Mikäli maakuntaan siirtyvän kuntayhtymän taseeseen on kertynyt ylijäämiä, jäsenkunnilla olisi mahdollisuus päättää ylijäämän käsittelystä kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä maakuntaan.

28 § Velkojien aseman turvaaminen Pykälässä säädettäisiin valtioneuvoston toimivallasta valtioneuvoston myöntämiseen kuntayhtymältä maakunnalle ja edelleen 31 §:ssä tarkoitettulle osakeyhtiölle siirtyvistä lainoista.

Perustuslain 82 §:n mukaan valtion lainanoton tulee perustua eduskunnan suostumukseen, josta ilmenee uuden lainanoton tai valtionvelan enimmäismäärä. Valtiontakaus ja valtiontakuu voidaan antaa eduskunnan suostumuksen nojalla. Valtiontakauksen myöntämisellä selkeytettäisiin kuntayhtymien velkojien asemaa muutostilanteessa ja varmistettaisiin kuntayhtymien tekemien rahoitusjärjestelyjen jatkuvuus. Valtiontakaus voitaisiin myöntää ennen xx.x.xxxx otetuille lainoille ja niihin liittyville lainoille ja niihin liittyville sitoumuksille. Määräajan asettaminen olisi tarpeen valtion vastuun rajoittamiseksi, ottaen huomioon taloudellisen vastuun siirtymiseen liittyvät ongelmalliset kannustinvaikutukset ja se, ettei valtiolla ole käytettävissä muita ohjauskeinoja kuntayhtymien lainanoton suhteen uudistukseen liittyvänä siirtymäaikana. Määräajan asettaminen selkeyttäisi myös velkojien asemaa. Myönnettävien takausten tarkkarajaisesta enimmäismäärästä päätettäisiin erikseen valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä sen jälkeen kun kuntayhtymät ovat antaneet 19 §:ssä tarkoitettun selvityksen siirtyvistä veloistaan ja niihin liittyvistä muista sitoumuksistaan.

29 § Ilmoitus velkojille ja sopimusosapuolille Pykälässä säädettäisiin velkojille ja sopimusosapuolille tehtävästä ilmoituksesta. Pykälän 1 momentin mukaan maakunnan olisi viimeistään

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

31.5.2018 lähetettävä kirjallinen ilmoitus maakunnan vastuulle siirtyvien velkojen, vastuiden ja sopimusten velkojille ja sopimusosapuolille. Maakunnan ilmoituksesta tulisi käydä ilmi, siirtykö velka, vastuu tai sopimus maakunnalta edelleen 31 §:ssä tarkoitettulle kiinteistöosakeyhtiölle. Pykälän 2 momentin mukaan velkojilla ja sopimusosapuolilla olisi oikeus irtisanoa velkasuhde tai sopimus päättyään 31.12.2018. Irtisanomisesta olisi ilmoitettava maakunnalle viimeistään 31.7.2018.

30 § Siirrettävän kuntayhtymän viranomaisen toimivalta Pykälässä säädettäisiin maakuntaan siirrettävän kuntayhtymän viranomaisen toimivallasta sen jälkeen, kun kuntayhtymä on antanut edellä 19 §:ssä tarkoitetun selvityksen.

Pykälän 1 momentin mukaan 18 §:ssä tarkoitetun eli maakuntaan siirrettävän kuntayhtymän viranomainen ei saisi 19 §:ssä tarkoitetun, maakunnalle annetun selvityksen antamiseen jälkeen päättää asioista, joilla olisi merkittäviä maakuntaa sitovia vaikutuksia, paitsi jos päätöksentekoa ei voida asian kiireellisyyden vuoksi lykätä. Säännöksen tarkoituksena olisi turvata kuntayhtymien onnistunut siirtäminen maakuntiin sekä estää vaikutuksiltaan pitkäaikaisten ja taloudelliselta merkitykseltään suurten, maakuntaa sitovien päätösten tekeminen ilman maakunnan myötävaikusta. Säännös rajoittaisi siirrettävän kuntayhtymän viranomaisen toimivaltaa sellaisissa luonteeltaan periaatteellisissa, uusissa tai laajakantoisissa asioissa, joista päättämisen olisi katsottava kuuluvan maakunnalle. Tällaisina voitaisiin pitää esimerkiksi päätöksiä, joilla on pitkäaikaisia vaikutuksia maakunnan talouteen. Kuntayhtymän viranomaisilla olisi edelleen oikeus tehdä tarvittavia, tavanomaisia täytännönpanoluonteisia päätöksiä ja huolehtia muutoinkin kuntayhtymän hallintoon kuuluvista tehtävistä maakuntaan siirtämiseen saakka.

Pykälän 2 momentin mukaan 18 §:ssä tarkoitetun eli maakuntaan siirrettävän kuntayhtymän viranomaisen päätöksestä, joka on tehty edellä 19 §:ssä tarkoitetun selvityksen antamisen jälkeen, mutta ennen kuntayhtymän siirtämistä maakuntaan, saisi valittaa kuntalaissa (410/2015) säädetyllä tavalla myös sillä perusteella, että päätös on tämän pykälän 1 momentin vastainen. Kuntayhtymän päätöksestä saisi valittaa kuntalaissa säädettyjen tahojen lisäksi myös maakunta. Maakunnan valitusoikeus olisi perusteltu, koska kuntayhtymän viranomaisten päätökset saattaisivat vaikuttaa olennaisesti maakunnan toimintaan ja talouteen tulevaisuudessa.

31 § Maakunnan omaisuuden, sopimusten ja vastuiden siirto valtakunnalliselle kiinteistöosakeyhtiölle Pykälän 1 momentin mukaan maakunnan olisi siirrettävä omistukseensa tulleet kiinteistöt, kiinteistön hallintaan oikeuttavat kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeet, maanvuokrasopimukset sekä toimitilojen vuokrasopimukset maakuntien yhdessä omistamalle, tätä tarkoitusta varten perustetulle osakeyhtiölle. Osakeyhtiöstä säädettäisiin tarkemmin [maakuntalaissa].

Pykälän 2 momentin mukaan maakunnan tulisi päättää 1 momentissa tarkoitettujen omistusten ja vuokrasopimusten siirrosta niin, että ne olisivat 1 momentissa tarkoitetun osakeyhtiön omistuksessa ja hallinnassa 1.1.2019 lukien. Omistusten siirto maakuntien omistamaan yhtiöön toteutettaisiin osakeyhtiölain (624/2006) 9 luvun 12 §:n tarkoittamalla apporttiluovutuksella.

32 § Omaisuuden saanto Pykälän mukaan edellä 19 §:ssä säädetty selvitys sekä 24 §:ssä ja 31 §:ssä säädetty maakunnan päätös vastaavat omaisuuden saantokirjaa.

Kuntayhtymiltä ja erityishuoltopiireiltä siirtyy maakuntiin ja maakunnista edelleen maakuntien omistamaan osakeyhtiöön huomattava määrä erilaista omaisuutta. Mukana on muun muassa kiinteistöjä, maanvuokrasopimuksia sekä kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeita. Samoin kunnista ja 10

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

§:ssä tarkoitetuista muista sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymistä saattaa siirtyä maakuntiin sellaista irtainta omaisuutta, joka vaatii esimerkiksi omistuksen rekisteröinnin. Erillisten saantokirjojen laatimisessa voisi olla huomattava määrä oikeusvarmuuden kannalta tarpeettomaksi katsottavaa työtä, kun otetaan huomioon, että omaisuus siirtyy maakunnalle yleisseuraantona ja että merkittävä osa omaisuudesta siirtyy edelleen maakuntien omistamaan osakeyhtiöön laissa olevan, maakuntia velvoittavan säännöksen perusteella.

Säännös ei kuitenkaan vapauta muista saannon lainvoimaisuuden saavuttamisen edellytyksistä, kuten esimerkiksi maakaassa tarkoitetun lainhuudon hankkimisesta.

33 §. Siirrettävän kuntayhtymän tilinpäätöksen käsittely ja vastuuvapauden myöntäminen.

Pykälässä säädettäisiin maakuntiin siirrettävien kuntayhtymien viimeisen tilinpäätöksen käsittelystä ja siihen liittyvästä vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Maakuntiin siirrettävien kuntayhtymien kaikki toimielimet tarkastuslautakuntaa lukuun ottamatta lakkaavat kuntayhtymän siirtyessä maakuntaan. Siirtyvän kuntayhtymän tarkastuslautakunnan tulee kuitenkin osallistua vielä ao. kuntayhtymän viimeisen toimintavuoden hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämiseen. Siirrettävän kuntayhtymän tilintarkastaja hoitaa myös sopimuksensa mukaisesti kuntayhtymän viimeisen kalenterivuoden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen ja laatii tilintarkastuskertomuksen.

Kuntayhtymän tilinpäätöksen allekirjoittaminen tapahtuu kuntayhtymän jo lakattua. Pykälän 1 momentin mukaan kuntayhtymän tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2018 allekirjoittivat maakunnan hallitus ja maakuntajohtaja. Pykälän 2 momentin mukaan maakuntavaltuuston tulisi käsitellä tilinpäätökset ja päättää kuntayhtymän tilivelvollisille myönnettävästä vastuuvapaudesta kesäkuun 2019 loppuun mennessä. Säännös noudattaa kuntayhtymien purkamis- ja sulautumistilanteissa noudatettua käytäntöä, jonka taustalla on ollut ajatus siitä, että viimeisen tilinpäätöksen allekirjoittaminen ja käsittely sekä vastuuvapauden myöntäminen tapahtuvat siinä organisaatiossa, jolle lakkaavan kuntayhtymän toiminta siirtyy. Esityksen maakuntavaltuustolle tekisi muodollisesti maakunnan oma tarkastuslautakunta, mutta esitys perustuisi sisällöllisesti siirretyn kuntayhtymän tarkastuslautakunnan valmisteluun.

Pykälän 3 momentin mukaan siirrettävien kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen vuodelta 2018 sovellettaisiin muutoin mitä kuntalaissa (410/2015) säädetään tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä. Lisäksi tilinpäätöksissä ja niiden käsittelyssä tulisi huomioida 27 §:n säännös siitä, että siirrettävien kuntayhtymisen mahdollisten alijäämien tulisi olla katettuina kyseisessä tilinpäätöksessä. Myös tilintarkastajan tulisi lausunnossaan todeta asian tila.

34 §. Varainsiirtoveron suorittamisvelvollisuus. Olennainen osa voimaanpanolain mukaisista varallisuudensiirroista kuuluu varainsiirtoverotuksen piiriin. Varainsiirtoverolain (931/1996) mukaan varainsiirtoveroa on suoritettava kiinteistön ja arvopaperin omistusoikeuden luovutuksesta. Vero on kiinteistön luovutuksessa neljä prosenttia ja arvopaperien luovutuksessa 1,6 tai kaksi prosenttia kauppahinnasta tai muusta vastikkeesta. Vastikkeen suorittamiseksi katsotaan muun muassa se, että luovutuksensaaja ottaa vastattavakseen luovuttajan velan.

Varainsiirtoverolain 10 §:n mukaan kunta ja kuntayhtymät eivät ole velvollisia maksamaan varainsiirtoveroa kiinteistön luovutuksesta. Verovapaus ei koske perustettavia maakuntia. Varainsiirtoverolain mukaan varainsiirtoveroa ei ole suoritettava kiinteistön tai arvopaperin luovutuksesta muun muassa sulautumisen tai elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 c §:n mukaisen jakautumisen

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

perusteella. Veroa ei myöskään ole suoritettava viimeksi mainitun lain 52 d §:ssä tarkoitetun liiketoimintasiirron yhteydessä, jos kiinteistö tai arvopaperi on luovutettu toimintaa jatkamaan perustetulle yhtiölle sen osakkeita vastaan.

Mainitut sulautumista ja liiketoimintasiirtoa koskevat verovapaudet eivät koske maakuntaa eivätkä perustettavaa osakeyhtiötä niiden saadessa varat kuntayhtymiltä.

Kuntayhtymien siirtäminen varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen 18 §:n 1 momentin mukaisesti maakuntiin 1 päivänä tammikuuta 2019 vastaa kuitenkin luonteeltaan sulautumista, jollaisen yhteydessä tapahtuvasta varojen siirtymisestä ei varainsiirtoverotuksen periaatteiden ja lain säännösten mukaisesti olisi suoritettava varainsiirtoveroa, jos sulautuminen tapahtuisi esimerkiksi osakeyhtiöiden kesken.

Kun maakunnat siirtävät varat edelleen 31 §:n 1 momentissa tarkoitettulle tai sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n 2 momentissa tarkoitettulle yhtiölle ennen 31.12.2020, toimenpiteen voidaan katsoa rinnastuvan liiketoimintasiirtoon, josta myöskään ei olisi suoritettava varainsiirtoveroa, jos siirtävänä tahona olisi osakeyhtiö.

Koska varainsiirtoveron kantaminen puheena olevista varallisuudensiirroista ei ole tarkoituksenmukaista, maakunta ja perustettava osakeyhtiö ehdotetaan vapautettavaksi niiden yhteydessä tapahtuvista kiinteistön tai arvopaperin luovutuksista suoritettavasta varainsiirtoverosta. Koska verovapaus mainituissa tilanteissa on varainsiirtoverolain yleisen järjestelmän mukaista, varainsiirtoverovapaudesta maakunnalle ja perustettavalle osakeyhtiölle tulevaa etua ei ole pidettävä EU:n valtioneuvoston kieltämänä valtioneuvoston päätöksinä. Verovapautta on pidettävä ”verojärjestelmän luonteen ja yleisen rakenteen” mukaisena Euroopan Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitettulla tavalla.

Verovapaus ei koskisi vastaavasti 18 §:n 2 momentissa tarkoitettuja, Helsingin erityishuoltopiirin toimintaan liittyvien varojen siirtämistä maakuntaan, koska vastaavaa oikeuttamisperusteita ei tältä osin voida esittää. (asia vielä valmistelussa ja keskusteltavana)

35 §. Kuntayhtymän veronalainen toiminta. Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (EVL) yritysjärjestelyjä koskevien säännösten puitteissa liiketoimintaa voidaan uudelleen organisoida ilman, että siitä aiheutuu välittömiä tuloveroseuraamuksia. EVL sisältää säännökset koskien sulautumista, jakautumista ja liiketoimintasiirtoa. Esimerkiksi sulautumista ja jakautumista koskevien säännösten soveltaminen edellyttää kuitenkin muun muassa, että yhteisö voi siihen sovellettavan lainsäädännön mukaan sulautua tai jakautua. Sairaanhoidopiirien kuntayhtymät, erityishuoltopiirien kuntayhtymät ja maakunnan liittojen kuntayhtymät siirrettäisiin varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen maakuntiin 1.1.2019 erillisellä lain säännöksellä. Näiden siirtojen on katsottava luonteeltaan vastaavan järjestelyjä, jotka tavan-omaisten yritysten tekemänä olisi mahdollista toteuttaa sulautumisena ilman välittömiä veroseuraamuksia. Jos kuntayhtymät kuuluvat eri maakuntiin ja kuntayhtymän varat, velat ja sitoumukset ehdotetun 18 §:n 3 momentin mukaisesti jaetaan maakuntien välillä, rinnastuu kuntayhtymien jako puolestaan lähinnä EVL:n mukaiseen jakautumiseen. Näin ollen on perusteltua säätää, että siirtäville kuntayhtymille ei aiheutuisi tuloveroseuraamuksia kyseisistä siirroista. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, että kuntayhtymän ei katsottaisi purkautuvan verotuksessa siltä osin kuin varat ja velat siirtyvät maakunnalle samoista arvoista. Sääntelyllä on merkitystä niiden siirrettävien toimintojen osalta, joita on mahdollisesti pidetty kuntayhtymän veronalaisena elinkeinotoimintana. Jos siirrettävää toimintaa ei ole pidetty siirtävän kuntayhtymän veronalaisena elinkeinotoimintana, ei omaisuussiirroista maakunnalle muutoinkaan aiheutuisi

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

tuloveroseuraamuksia. Jatkuvuusperiaatteen mukaisesti siirtyvien kuntayhtymien toimintaan liittyvät verotuksessa poistamatta olevat hankinta-menot ja muut vähennyskelpoiset menot vähennettäisiin vastaanottavan maakunnan verotuksessa samalla tavalla kuin ne olisi vähennetty kuntayhtymän verotuksessa.

Koska vastaavat yritysjärjestelyt olisivat mahdollisia tavanomaisille yrityksille ilman välittömiä veroseuraamuksia, verovapaudesta ja jatkuvuusperiaatteesta säätämistä ei olisi pidettävä EU:n valtiontukisääntöjen tarkoittamana kiellettyä valtiontukena.

36 §. Siirto maakunnalta valtakunnalliselle osakeyhtiölle. Maakunnat siirtäisivät 31 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla omistukseensa tulleet kiinteistöt, kiinteistön hallintaan oikeuttavat kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeet, maanvuokrasopimukset sekä toimitilojen vuokrasopimukset edelleen maakuntien yhdessä omistamalle valtakunnalliselle osakeyhtiölle. Maakunnat tulisivat omistamaan kyseisen osakeyhtiön osakkeita suoraan lain nojalla. Vaikka siirto ei tapahtuisi apportina, voidaan siirron kuitenkin katsoa vastaavan luonteeltaan lähinnä järjestelyä, joka tavanomaisten yritysten tekeminä olisi mahdollista toteuttaa EVL 52 d §:n tarkoittamana liiketoimintasiirtona. Verotuskäytännössä on esimerkiksi toimitilojen keskittäminen hyväksytty liiketoimintasiirroksi (KVL 1996/144). Näin ollen olisi perusteltua säätää, että siirtäville maakunnille ei aiheudu välittömiä tuloveroseuraamuksia kyseisistä siirroista. Ehdotetulla sääntelyllä olisi merkitystä niissä tilanteissa, jossa siirrettävä omaisuus liittyisi toimintaan, josta maakunta olisi verovelvollinen.

Maakuntien verotuksessa siirrettävän omaisuuden veronalaiseksi luovutushinnaksi luettaisiin omaisuuden verotuksessa poistamatta oleva hankintamenon osa. Jatkuvuusperiaatteen mukaisesti vastaanottava yhtiö jatkaisi poistojen tekemistä samoista arvoista kuin mikä on omaisuuserien poistamaton hankintameno maakuntien verotuksessa. Siirtyviin varoihin kohdistuvat mahdolliset varaukset siirtyisivät vastaanottavalle yhtiölle.

37 §. Hankintamenon määräytyminen eräissä tapauksissa. Siltä osin kuin siirtyvä omaisuus on aikaisemmin kuulunut verovapaaseen toimintaan, ehdotetaan erikseen säädettäväksi niistä arvoista, joista vastaanottava maakunta ja varojen edelleen luovutuksen jälkeen osakeyhtiö voisi tehdä poistoja. Tällä sääntelyllä olisi merkitystä niissä tilanteissa, joissa maakunnalle jäävä toiminta katsottaisiin veronalaiseksi elinkeinotoiminnaksi, ja siltä osin kuin omaisuutta siirretään 31 § 1 momentissa tarkoitettulla tavalla osakeyhtiölle. Perustettava valtakunnallinen osakeyhtiö olisi muiden osakeyhtiöiden tapaa verovelvollinen kaikesta tulostaan.

Koska ei ole perusteltua, että vastaanottava maakunta tai osakeyhtiö voisi aloittaa poistojen tekemisen esimerkiksi käyvistä arvoista, pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että verovelvollisen aikaisemmin verovapaaseen toimintaan kuuluneiden varojen siirtyessä elinkeinotoiminnan tulolähteeseen rahoitus-, vaihto- tai käyttöomaisuuden hankintamenoa pidettäisiin niiden kirjanpitoarvoa. Tämä koskisi kaikkea maakunnalle ja osakeyhtiölle siirtyvää omaisuutta, jos toiminta on aiemmin ollut verovapaata, jolloin siirtyvälle omaisuudelle ei ole osoitettavissa aiempaan verotuksessa poistamatonta hankintamenoa.

5 luku, Maakuntien palvelukeskukset

38 §. Palvelukeskusten perustaminen. Pykälässä säädetään maakuntalain 16 luvussa tarkoitettujen maakuntien valtakunnallisten palvelukeskusten perustamisesta. Ehdotuksen mukaan valtio huolehtisi palvelukeskusten perustamisen edellyttämistä toimenpiteistä. Tarkoituksena on, että perustaminen olisi lähinnä tekninen toimenpide siten, että valtio suorittaisi yhtiöiden perustamisen edellyttämät

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

käytännön toimenpiteen, kuten yhtiöjärjestyksen laatimisen ja kaupparekisteriin merkitsemisen edellyttämät järjestelyt. Näin perustamistoimet voidaan toteuttaa yksinkertaisimmin. Muussa tapauksessa perustettavien maakuntien pitäisi keskenään sopia, miten yhtiöt perustetaan.

Valtio huolehtii maakuntalain 16 luvussa tarkoitettujen maakuntien palvelukeskusten perustamisen edellyttämistä toimenpiteistä. Palvelukeskusten osakkeet ja määräysvalta luovutetaan maakunnille x päivään x kuuta 201x mennessä.

Edellä 1 momentissa säädetyistä poiketen x prosenttia ICT-palvelukeskuksen osakkeista jää valtion omistukseen. Perusteena tälle on se, että palvelukeskus voisi tuottaa palveluja myös valtiolle.

Valtiolla on kaikissa maakuntalain laissa säädetyissä palveluyhtiöissä yhtiöjärjestyksessä määritellyjä erityisen äänivallan osakkeita, jotka antavat oikeuden estää yhtiöjärjestyksen muuttaminen ilman valtion suostumusta tai yhtiön osakkeiden luovuttaminen muille ilman valtion suostumusta sekä vahvemman oikeuden päättää osakepääomasta ja vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen enimmäismääristä. Valtion omistuksessa olevilla osakkeilla Erityisen äänivallan osakkeilla on oikeus vaatia yhtiöjärjestyksessä määritellyissä asioissa yhtiön hallitukselle kuuluvan asian käsittely yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksen päätös edellyttää tällöin, että erityisen äänivallan osakkeiden enemmistö puoltaa päätöstä.

39 §. Osakkeiden jakautuminen maakuntien kesken. Palvelukeskusten maakuntien omistukseen tulevat osakkeet jakautuvat maakuntien kesken niiden asukasluvun mukaisessa suhteessa. Asukasluvuna otetaan huomioon maakuntiin kuuluvien kuntien asukasluku 31 päivänä joulukuuta 2017.

40 §. Palvelujen hankkiminen siirtymäkauden aikana. Palvelukeskukset voivat hankkia niiden tuottamisvastuulle kuuluvia palveluja kunnilta, kuntayhtymiltä ja tämän lain voimaan tullessa palveluja kunnille ja kuntayhtymille tuottavilta yksityisiltä palvelujen tuottajilta ilman kilpailutusta vuodesta 2019 alkaen enintään vuoden 2022 loppuun saakka.

6 luku, Kuntien tuloveroprosentit siirtymäkauden aikana

41 §. Kunnan tuloveroprosentti vuosina 2019 – 2021. Pykälässä säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021 sekä tulosveroprosentin muuttamisen rajauksista. Säännöksen tarkoituksena olisi toteuttaa hallituksen linjaus, jonka mukaan kokonaisveroaste ei nouse ja työn verotus ei kiristy.

Pykälässä säädettäisiin siitä, että kaikkien kuntien tulisi määrätä vuoden 2019 tuloveroprosentiksi vuoden 2018 tuloveroprosentti vähennettynä 12,30 prosenttiyksiköllä.

Pykälässä säädettäisiin kunnallisveroprosenteille myös korotuskatto siirtymäkauden ajaksi. Vuonna 2020 kunnanvaltuuston määräämä tuloveroprosentti voisi olla enintään 0,5 prosenttiyksikköä korkeampi ja vuonna 2021 kunnanvaltuuston määräämä tuloveroprosentti voisi puolestaan olla enintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuoden 2019 tuloveroprosentti.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentin korotusrajan estämättä kunta voisi kuitenkin korottaa kunnan tuloveroprosenttia vuosille 2020 ja 2021 tuloveroprosenttia, jos se olisi välttämätöntä kunnan maksuvalmiuden turvaamiseksi, eikä maksuvalmiutta voida turvata riittävästi menoja pienentämällä, lainanotolla tai muulla toimenpiteellä. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa kunnan maksuvalmius olosuhteiden muuttuessa ennakoimattomasti ja uudistuksen aiheuttamista arvaamattomis-

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

ta talousseuraamuksista huolimatta. Korottaminen edellyttäisi, että kunta olisi selvittänyt muut keinot ylläpitää maksuvalmiuttaan. Päätös edellyttäisi, että kunta perustelee päätöksessään, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt menojen pienentämiseksi tai miksi maksuvalmiutta ei voida turvata lainanotolla tai muulla keinolla. Säännöksen mukainen korotusmahdollisuus koskisi vain vuosia 2020 ja 2021.

Vuoden 2021 jälkeen kunnanvaltuusto voisi vapaasti päättää kunnallisveroprosentin.

7 luku Yhtiöittämisen siirtymäaika

42 § Yhtiöittäminen Pykälässä säädettäisiin maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n 2 momentissa tarkoitettujen palvelulaitoksen tytäryhtiöiden perustamisen siirtymäajasta. Säännöksen mukaan järjestämislaissa säädetyt yhtiöittämisen tulisi olla tehtynä 31.12.2020 mennessä. Yhtiöittäminen voidaan tehdä tällöin tehdä maakuntavaltuuston johdolla hallitusti.

8 luku Erinäiset säännökset

43 §. Muutostuki. Pykälässä säädetään uudistuksen toteuttamiseksi annettavasta muutostuesta. Muutostukea voitaisiin antaa kunnilla ja kuntayhtymille sekä perustettaville maakunnille. Muutostuen vastuuministeriöitä olisivat sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö, joiden tehtävänä olisi huolehtia muutostuesta. Lisäksi Terveys- ja hyvinvoinnin laitos osallistuisi osaltaan uudistuksen valmisteluun ja toteutukseen antamalla asiantuntija-apua.

Pykälän 2 momentin perusteella maakunnille voitaisiin osoittaa taloudellista muutostukea vuosina 2017 – 2018. Taloudellisen tuen määrä päätettäisiin erikseen.

44 §. Muutoksenhaku. Pykälässä säädetään muutoksenhausta maakunnan ja 6 §:ssä tarkoitetun väliaikaisen toimielimen päätökseen haetaan muutosta siten kuin maakuntalain 16 luvussa säädetään oikaisuvaatimuksesta ja maakuntavalituksesta.

Muutoin voimaannapolain nojalla tehtyyn valtion viranomaisen päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

45 §, Kumottavat lait. Pykälässä säädetään järjestämislain säätämisen takia lait, joissa on säädetty maakunnille siirtyviin tehtäviin ja palveluihin liittyvästä hallinnosta ja tehtävistä. Vastaavat säännökset ovat ehdotettavassa järjestämislaissa. Kumottavia lakeja ovat

- 1) kansanterveyslaki (66/1972);
- 2) erikoissairaanhoidonlaki (1062/1989); ja
- 3) sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annettu laki (733/1992).

46 § Voimaantulo. Pykälässä säädetään voimaannapolain voimaan tulosta. Tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen. Lain 44 § ehdotetaan kuitenkin tulemaan voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2019, jolloin järjestämisvastuu siirtyy maakunnille.

Sote-järjestämislain ja maakuntalain voimaanpanolaki

Alla on lyhyesti hahmoteltu asioita joista on tarpeen säätää uudistuksen voimaanpanolaissa. Tässä luonnoksessa ei ole otettu huomioon maakuntien ja kuntien rahoitukseen liittyviä järjestelyjä. Voimaanpanolain sisältö perustuu uudistuksen eri valmisteluryhmissä tapahtuvaan työhön.

Laki**maakuntalain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta****1 Luku, Lain tarkoitus ja lakien voimaantulo****1 § Lain tarkoitus**

Tässä laissa säädetään maakuntalain (/) ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (/), jäljempänä *järjestämislaki*, voimaantulosta sekä niiden voimaanpanon edellyttämistä toimenpiteistä.

2 §, Lakien voimaantulo

Maakuntalaki ja laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä tulevat voimaan päivänä kuuta 201 .

3 §, Järjestämisvastuun siirtyminen

Järjestämislain mukainen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä maakunnille 1 päivänä tammikuuta 2019.

Järjestämislain 37, 39 ja 41 §:n mukaiset valtion korvaukset suoritetaan ensimmäisen kerran vuoden 2019 toiminnan perusteella.

2 Luku, Maakuntien muodostaminen ja väliaikaishallinto**4 §. Maakuntien perustaminen**

Maakuntalain 2 §:ssä tarkoitetut maakunnat julkisoikeudellisina yhteisöinä perustetaan 1 päivänä heinäkuuta 2017.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

5 §. Maakuntajako.

Alueellisen itsehallinnon perustamista varten maa jakautuu seuraaviin maakuntiin:

- 1) Uudenmaan maakunta, jonka alue muodostuu Askolan, Espoon, Hangon, Helsinki, Hyvinkään, Inkoon, Järvenpään, Karkkilan, Kauniaisten, Keravan, Kirkkonummen, Lapinjärven, Lohjan, Loviisan, Myrskylän, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten, Porvoon, Pukkilan, Raaseporin, Sipoon, Siuntion, Tuusulan, Vantaan ja Vihdin kunnista;
- 2) Varsinais-Suomen maakunta, jonka alue muodostuu Auran, Kaarinan, Kemiönsaaren, Koski Tl:n, Kustavin, Laitilan, Liedon, Loimaan, Marttilan, Maskun, Mynämäen, Naantalın, Nousiaisten, Oripään, Paimion, Paraisten, Pyhärannan, Pöytyän, Raision, Ruskon, Salon, Sauvon, Someron, Tavassalon, Turun, Uusikaupungin ja Vehmaan kunnista;
- 3) Satakunnan maakunta, jonka alue muodostuu Euran, Eurajoen, Harjavallan, Honkajoen, Huittisen, Jämijärven, Kankaanpään, Karvian, Kokemäen, Luvian, Merikarvian, Nakkilan, Pomarkun, Porin, Rauman, Siikaisten, Säkylän ja Ulvilan kunnista;
- 4) Kanta-Hämeen maakunta, jonka alue muodostuu Forssan, Hattulan, Hausjärven, Humppilan, Hämeenlinnan, Janakkalan, Jokioisten, Lopen, Riihimäen, Tammelan ja Ypäjän kunnista;
- 5) Pirkanmaan maakunta, jonka alue muodostuu Akaan, Hämeenkyrön, Ikaalisten, Juupajoen, Kangasalan, Kihniön, Lempäälän, Mänttä-Vilppulan, Nokian, Oriveden, Parkanon, Pirkkalan, Punkalaitumen, Pälkäneen, Ruoveden, Sastamalan, Tampereen, Urjalan, Valkeakosken, Vesilahden, Virtain ja Ylöjärven kunnista;
- 6) Päijät-Hämeen maakunta, jonka alue muodostuu Asikkalan, Hartolan, Heinolan, Hollolan, Iitin, Kärkölän, Lahden, Orimattilan, Padasjoen ja Sysmän kunnista;
- 7) Kymenlaakson maakunta, jonka alue muodostuu Haminan, Kotkan, Kouvolan, Miehikkälän, Pyhtään ja Virolahden kunnista;
- 8) Etelä-Karjalan maakunta, jonka alue muodostuu Imatran, Lappeenrannan, Lemmin, Luumäen, Parikkalan, Rautjärven, Ruokolahden, Savitaipaleen ja Taipalsaaren kunnista;
- 9) Etelä-Savon maakunta, jonka alue muodostuu Enonkosken, Hirvensalmen, Juvan, Kangasniemen, Mikkelin, Mäntyharjun, Pertunmaan, Pieksämäen, Puumalan, Rantasalmen, Savonlinnan ja Sulkavan kunnista;
- 10) Pohjois-Savon maakunta, jonka alue muodostuu Iisalmen, Joroisten, Juankosken, Kaavin, Keiteleen, Kiuruveden, Kuopion, Lapinlahden, Leppävirran, Pielaveden, Rautalammin, Rautavaaran, Siilinjärven, Sonkajärven, Suonenjoen, Tervon, Tuusniemen, Varkauden, Vesannon ja Vieremän kunnista;
- 11) Pohjois-Karjalan maakunta, jonka alue muodostuu Heinäveden, Ilomantsin, Joensuun, Juuan, Kiteen, Kontiolahden, Lieksan, Liperin, Nurmeksien, Outokummun, Polvijärven, Rääkkylän, Tohmajärven ja Valtimon kunnista;
- 12) Keski-Suomen maakunta, jonka alue muodostuu Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Jämsän, Kannonkosken, Karstulan, Keuruun, Kinnulan, Kivijärven, Konneveden, Kuhmoisten, Kyyjärven, Laukaan, Luhangan, Multian, Muuramen, Petäjäveden, Pihtiputaan, Saarijärven, Toivakan, Uuraisien, Viitasaaren ja Äänekosken kunnista;
- 13) Etelä-Pohjanmaan maakunta, jonka alue muodostuu Alajärven, Alavuden, Evijärven, Ilmajoen, Isojoen, Isonkyrön, Karijoen, Kauhajoen, Kauhavan, Kuortaneen, Kurikan, Lappajärven, Lapuan, Seinäjoen, Soinin, Teuvan, Vimpelin ja Ähtärin kunnista;
- 14) Pohjanmaan maakunta, jonka alue muodostuu Kaskisen, Korsnäsin, Kristiinankaupungin, Kruunupyyn, Laihian, Luodon, Maalahden, Mustasaaren, Närpiön, Pedersören, Pietarsaaren, Uusikaarlepyyn, Vaasan ja Vöyrin kunnista;
- 15) Keski-Pohjanmaan maakunta, jonka alue muodostuu Halsuan, Kannuksen, Kaustisen, Kokkolan, Lestijärven, Perhon, Toholammin ja Vetelin kunnista;

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

16) Pohjois-Pohjanmaan maakunta, jonka alue muodostuu Alavieskan, Haapajärven, Haapaveden, Hailuodon, Iin, Kalajoen, Kempeleen, Kuusamon, Käsämäen, Limingan, Lumijoen, Merijärven, Muhoksen, Nivalan, Oulaisen, Oulun, Pudasjärven, Pyhäjoen, Pyhäjärven, Pyhännän, Raahen, Reisjärven, Sievin, Siikajoen, Siikalatvan, Taivalkosken, Tyrnävän, Utajärven, Vaalan ja Ylivieskan kunnista;

17) Kainuun maakunta, jonka alue muodostuu Hyrynsalmen, Kajaanin, Kuhmon, Paltamon, Puolangan, Ristijärven, Sotkamon ja Suomussalmen kunnista;

18) Lapin maakunta, jonka alue muodostuu Enontekiön, Inarin, Kemin, Kemijärven, Keminmaan, Kittilän, Kolarin, Muonion, Pelkosenniemen, Pellon, Posion, Ranuan, Rovaniemen, Sallan, Savukosken, Simon, Sodankylän, Tervolan, Tornion, Utsjoen ja Ylitornion kunnista.

Maakuntajaon muuttamisesta säädetään maakuntajakolaissa (/).

6 §. Väliaikainen valmistelutoimielin

Väliaikainen valmistelutoimielin vastaa maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kunnes maakuntavaltuusto on valittu ja maakuntavaltuuston asettama maakuntahallitus on aloittanut toimintansa. Väliaikaisen valmistelutoimielimen jäsenet ovat viranhaltijoita, joihin sovelletaan, mitä kuntien ja maakuntien viranhaltijoista on muualla laissa säädetty.

Maakunnan alueen maakunnan liiton, kuntien, sairaanhoitopiirin, erityishuoltopiirin, pelastuslaitoksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja työ- ja elinkeinotoimiston on sovittava välittömästi tämän lain voimaantultua väliaikaisen valmistelutoimielimen kokoonpanosta. Maakunnan liitto johtaa sopimusneuvotteluja ja asettaa väliaikaisen valmistelutoimielimen neuvottelussa sovitun mukaisesti. Asettamisesta on ilmoitettava valtiovarainministeriölle.

Jos maakunnan liitto ei ole asettanut väliaikaista valmistelutoimielintä viimeistään kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaan tulosta, sen on välittömästi ilmoitettava asiasta valtiovarainministeriölle. Valtioneuvosto asettaa tällöin valmistelutoimielimen valtiovarainministeriön esityksestä. Valtioneuvoston asettamassa valmistelutoimielimessä on oltava maakunnan alueen kunnista yhteensä 6 jäsentä, sairaanhoitopiiristä 2 jäsentä, erityishuoltopiiristä 1 jäsen, maakunnan liitosta 1 jäsen, pelastuslaitoksesta 1 jäsen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta 1 jäsen ja työ- ja elinkeinotoimistosta 1 jäsen sekä heidän varajäsenensä. Valmistelutoimielimen asettamista koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Kun väliaikainen valmistelutoimielin on asetettu, maakunnan liiton on huolehdittava, että valmistelutoimielimen ensimmäinen kokous kutsutaan koolle. Valmistelutoimielimen iältään vanhin edustaja johtaa ensimmäisessä kokouksessa puhetta siihen saakka, kunnes valmistelutoimielin on valinnut itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajat. Maakunnan liiton on järjestettävä valmistelutoimielimelle kokous- ja työtilat sekä huolehdittava valmistelutoimielimen työskentelyedellytysten muusta varmistamisesta. Maakunnan liitto vastaa myös valmistelutoimielimen toiminnan ja henkilöstön edellyttämistä talous- ja henkilöstöhallinnon palvelutehtävistä.

Väliaikaiseen toimielimeen sovelletaan miesten ja naisten tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:ää julkisen hallinnon ja julkista valtaa käyttävien toimielinten kokoonpanosta.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

7 §. Väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävät ja toimivalta

Väliaikainen valmistelutoimielin johtaa maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelua ja käyttää sitä koskevaa päätösvaltaa maakuntavaltuuston toimikauden alkuun asti. Valmistelutoimielin voi asettaa keskuudestaan jaostoja hoitamaan erikseen määrättyjä tehtäviä ja siirtää näitä tehtäviä koskevaa päätösvaltaa jaostolle.

Valmistelutoimielimen tehtävänä on yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy maakunnalle:

- 1) selvittää maakunnille siirtyvä henkilöstö ja valmistella maakuntavaltuustolle ehdotukset henkilöstön siirtosuunnitelmaksi ja -sopimuksiksi;
- 2) osallistua maakunnille siirtyvän irtaimen ja kiinteän omaisuuden selvittämiseen;
- 3) osallistua maakunnille siirtyvien sopimusten ja näitä koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien selvittämiseen;
- 4) osallistua maakunnille siirtyvien hallinto- ja palvelutehtävien hoitamista tukevien tieto- ja viestintätekniisten järjestelmien ja ratkaisujen selvittämiseen;
- 5) valmistella maakunnan toiminnan ja hallinnon järjestämistä;
- 6) päättää maakunnan vuoden 2018 talousarviosta;
- 7) osallistua ensimmäisten maakuntavaalien järjestämiseen;
- 8) valmistella muut maakuntien toiminnan ja hallinnon käynnistämiseen välittömästi liittyvät asiat.

Valmistelutoimielimen toimivalta on rajoitettu siten, että se voi:

- 1) nimittää henkilöitä vain määräaikaiseen virka- tai työsopimussuhteeseen siten, että määräaika päättyy viimeistään vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta;
- 2) tehdä maakuntaa sitovia sopimuksia vain määräaikaisesti voimassa oleviksi siten, että määräaika päättyy viimeistään vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

Valmistelutoimielimen menettelyyn ja muutoksenhakuun valmistelutoimielimen päätöksistä sovelletaan maakuntalain säännöksiä.

8 §. Velvoite osallistua valmisteluun

Kuntien, sairaanhoitopiirien, erityishuoltopiirien, maakuntien liittojen, pelastuslaitosten, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa (897/2009) tarkoitetun kehittämis- ja hallintokeskuksen sekä tarvittaessa muiden viranomaisten on osallistuttava maakuntien toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmisteluun ja annettava väliaikaisen valmistelutoimielimelle tarpeellista virka-apua 6 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi.

9 §. Tietojensaanti

Väliaikaisella valmistelutoimielimellä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maakunnan alueen sairaanhoitopiiriltä, erityishuoltopiiriltä, kunnalta, maakunnan liitolta, pelastuslaitokselta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja työ- ja elinkeinotoimistolta 6 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

10 §. Viestintä

Väliaikaisen valmistelutoimielimen on tiedotettava maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta alueen asukkaille, palvelujen käyttäjille, kunnille, järjestöille ja muille yhteisöille sekä varattava näille tarvittaessa mahdollisuus tulla kuulluksi valmistelussa olevista merkittävistä asioista.

11 §. Väliaikaisen valmistelutoimielimen toiminnan rahoitus

Valtion varoista maksetaan kullekin maakunnalle tämän lain voimaan tultua maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisestä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi määräraha. Määrärahan suuruus on X euroa.

Lisäksi valtio voi myöntää avustusta maakunnan toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelusta aiheutuviin kustannuksiin väliaikaisen valmistelutoimielimen hakemuksesta. Valtionavustuksen myöntämisessä noudatetaan, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään erityisavustuksesta.

12 § Ensimmäiset maakuntavaalit

Ensimmäiset maakuntavaalit toimitetaan vuoden 2018 presidentinvaalin yhteydessä. Maakuntavaltuuston toimikausi alkaa vuoden 2018 maaliskuun alusta ja kestää vuoden 2021 toukokuun loppuun.

Ensimmäisissä maakuntavaaleissa valtuutettuja valitaan kussakin maakunnassa maakuntalain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettu vähimmäismäärä. Maakuntalain 17 §:n 3 momentissa tarkoitettu asukasluvun määräytymispäivä on ensimmäisissä maakuntavaaleissa 31 päivänä elokuuta 2017.

13 §. Maakunnan järjestäytyminen

Ensimmäisten maakuntavaalien tuloksen vahvistamisen jälkeen maakuntavaltuuston on viipymättä järjestäydyttävä ja valittava maakuntahallitus ja muut maakunnan toimielimet sekä ryhdyttävä muihin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen maakunnan toiminnan ja hallinnon järjestämiseksi.

Väliaikainen valmistelutoimielin valmistelee maakuntavaltuuston ensimmäisessä kokouksessa käsiteltävät asiat ja kutsuu maakuntavaltuutetut kokoukseen. Ensimmäisessä kokouksessa iältään vanhin maakuntavaltuutettu johtaa puhetta siihen saakka, kunnes valtuusto on valinnut puheenjohtajan ja varapuheenjohtajat.

3 luku, Henkilöstö

14 § Henkilöstön asema

Maakuntauudistuksessa tehtäviä siirrettäessä kunnista ja kuntayhtymistä maakuntiin, maakuntien palvelulaitoksiin taikka maakuntien omistamiin yhtiöihin, katsotaan tämä työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 10 §:ssä ja kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 25 §:ssä tarkoitetuksi liik-

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

keen luovutukseksi siten kuin 2 – 4 momentissa säädetään. Henkilöstö siirtyy sen maakunnan, maakunnan palvelulaitoksen tai maakunnan omistaman yhtiön palvelukseen, jolla on tuottamisvastuu niistä tehtävistä, joissa asianomainen henkilö on ollut ennen siirtymistä.

Maakuntauudistuksen yhteydessä lakkautettavien kuntayhtymien palveluksessa työskentelevä henkilöstö sekä kuntien sosiaali- ja terveystalvveluja tuottavien yksiköiden ja laitosten palveluksessa oleva henkilöstö siirtyy maakuntien tai maakuntien palvelulaitosten tai maakuntien yhtiöiden palvelukseen.

Kuntien palveluksessa olevat muut kuin edellä tarkoitettut henkilöt, jotka työskentelevät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantoon liittyvissä tukipalvelutehtävissä, siirtyvät maakunnan, maakunnan palvelulaitoksen tai maakunnan omistaman yhtiön palvelukseen, mikäli henkilön tosiasiallisista työtehtävistä vähintään puolet on kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tukitehtäviä.

Jos maakunta perustaa 31 päivään joulukuuta 2020 mennessä yhtiön, jolle siirretään maakunnalle tai sen palvelulaitoksella kuuluvia tehtäviä, katsotaan henkilökunnan siirtyminen tällaiseen yhtiöön 1 momentissa tarkoitetuksi liikkeen luovutukseksi.

15 § Lisäeläketurva

Tämän lain mukaisen palveluyhtiön on huolehdittava julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain (82/2016) 8 §:n 2 momentin tasoisen lisäeläkeosuuden säilymisestä henkilöillä, jotka siirtyvät maakuntauudistuksesta johtuvan järjestelyn johdosta palveluyhtiöön kunnan tai kuntayhtymän palveluksesta ja joiden palvelussuhde jatkuu (edellä tarkoitettussa) palveluyhtiössä yhdenjaksoisesti eläketapahtumaan saakka.

(Tai jos palveluyhtiötä ei ole määritelty laissa:

Maakuntien tässä laissa perustettavan osakeyhtiön on huolehdittava julkisten alojen eläkelain voimaanpanolain (82/2016) 8 §:n 2 momentin tasoisen lisäeläkeosuuden säilymisestä henkilöillä, jotka siirtyvät maakuntauudistuksesta johtuvan järjestelyn johdosta kunnasta tai kuntayhtymästä edellä mainittuun osakeyhtiöön ja joiden palvelussuhde mainitussa osakeyhtiössä jatkuu yhdenjaksoisesti eläketapahtumaan saakka.)

16 § Yhteistoiminta maakuntia perustettaessa

Tämän lain mukaiset maakuntien, maakuntien palvelulaitosten ja maakuntien yhtiöiden perustamista koskevat päätökset käsitellään yhteistoiminnassa maakuntien, kuntien ja kuntien henkilöstön edustajien kanssa sen mukaisesti, mitä työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetussa laissa (449/2007) säädetään. (Väliaikaishallinto lisätään, kun tiedetään tarkemmin, mitä asiasta muutoin säädetään).

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

4 luku Omaisuusjärjestelyt

17 § Omaisuusjärjestelyjen tavoitteet

Tässä luvussa tarkoitettujen omaisuuden siirtoa koskevien säännösten tarkoituksena on turvata maakuntien käyttöön niiden järjestämisvastuulla olevia tehtäviä varten tarvittava omaisuus ja toimitilat kokonaistaloudellisesti tehokkaalla tavalla. Lisäksi tavoitteena on, että omaisuusjärjestelyissä kuntia kohdellaan tasapuolisesti eikä järjestelyillä vaaranneta rahoitusperiaatteen toteutumista kuntien vastuulle jäävissä tehtävissä.

18 § Sairaanhoidopiirien, erityishuoltopiirien ja maakunnan liittojen siirtäminen maakuntiin

Erikoissairaanhoitolain (1062/1989) 7 §:ssä tarkoitetut sairaanhoidopiirien kuntayhtymät, kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) 6 §:n 1 momentissa tarkoitetut erityishuoltopiirit sekä alueiden kehittämistä ja rakennerrahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (7/2014) 5 §:n 2 momentissa tarkoitetut maakunnan liitot siirretään varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksiineen maakuntiin 1 päivänä tammikuuta 2019.

Helsingin erityishuoltopiirin toimintaan liittyvät varat, velat ja sitoumukset erotetaan Helsingin kaupungin muista varoista, veloista ja sitoumuksista ja siirretään maakuntaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun kuntayhtymän varat ja velat liitetään siihen maakuntaan, jonka alueeseen kuntayhtymän jäsenkunnat kuuluvat. Jos kuntayhtymän jäsenkunnat kuuluvat eri maakuntiin, kuntayhtymän varat ja velat on jaettava maakuntien välillä jäsenkuntien omistusosuuksien suhteessa, paitsi jos omaisuuden ja velkojen siirrot olisivat maakuntien taloudelliseen kantokykyyn nähden vähäisiä. Maakunnat voivat sopia omaisuuden ja velkojen jakamisesta myös toisin.

Jos kuntayhtymä on perussopimuksensa mukaan huolehtinut muistakin kuin maakunnalle siirtyvistä tehtävistä, jäsenkuntien on järjesteltävä toiminta näiden tehtävien osalta uudelleen vuoden 2018 loppuun mennessä.

19 § Selvitys kuntayhtymän ja erityishuoltopiirin omaisuudesta ja vastuista

Edellä 17 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien on tehtävä viimeistään 31 päivänä toukokuuta 2018 maakunnalle yksityiskohtainen selvitys:

- 1) kuntayhtymän omaisuudesta;
- 2) maakunnan vastuulle siirtyvistä veloista ja muista sitoumuksista, vastuista ja sopimuksista;
- 3) kuntayhtymän omaisuuden kirjanpidollisen arvostuksen perusteista; sekä
- 4) sellaisista olennaisista omaisuserissä tapahtuneista muutoksista sekä toiminnallisista ja taloudellisista riskeistä, jotka eivät ilmene viimeisimmästä tilinpäätöksestä.

Maakunnalla on oikeus saada käyttöönsä tarpeellisiksi katsomiaan lisätietoja ja asiakirjoja.

Selvityksen sisällöstä voidaan tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä valtiovarainministeriön asetuksella.

Helsingin erityishuoltopiiriin sovelletaan, mitä tässä pykälässä säädetään kuntayhtymästä.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

20 § Kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen toimitilat

Kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät maakunnan hallintaan 1. päivänä tammikuuta 2019.

Maakunnan ja kunnan välillä solmitaan toimitilojen hallinnasta vuokrasopimus siten, että se on voimassa vähintään 31 päivään joulukuuta 2021 saakka. Maakunnalla on oikeus pidentää vuokrasopimuksen voimassaoloa yhdellä vuodella. Maakunnan tulee ilmoittaa oikeuden käyttämisestä kunnalle viimeistään 12 kuukautta ennen vuokrasopimuksen voimassaolon päättymistä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettussa vuokrasopimuksessa sovitun vuokran on katettava vuokrasopimuksen kohteena olevaan toimitilaan liittyvät kohtuulliset pääomakustannukset ja tilojen ylläpitokustannukset.

Vuokran määräytymisestä voidaan antaa tarkempia määräyksiä valtioneuvoston asetuksella.

21 § Kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevan irtaimen omaisuuden siirtyminen maakunnalle

Maakunnalle siirtyy 1 päivänä tammikuuta 2019 sen järjestämisvastuulle kuuluvaan toimintaan liittyvä irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat osakeyhtiöiden osakkeita lukuun ottamatta.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen maakunnalle siirtyvät kunnan omistamat, sellaisen osakeyhtiön osakkeet

- 1) jonka tosiasiallinen päätoimiala on sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaminen;
- 2) joka on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 - 8 §:n tarkoittamalla tavalla kunnan tytäryhteisö, omistusyhteisyrittäjä tai osakkuusyrittäjä ja
- 3) jonka kanssa kunnalla on 1 päivänä tammikuuta 2019 voimassa oleva sopimus sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisesta.

22 § Kuntaa sitovien sopimusten [ja vastuiden] siirtäminen maakunnalle

Kunta siirtää maakunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2019 lukien. Jos sopimusta ei ole mahdollista siirtää tai jakaa, kunnan ja maakunnan on sovittava sopimukseen liittyvän vastuun jakautumisesta.

Jos kunta on antanut 21 §:n 2 momentissa mainitun, sosiaali- ja terveyspalveluja tuottavan osakeyhtiön puolesta takaussitoumuksen, takausvastuu siirtyy maakunnalle.

22 a § Valtion yksiköitä sitovien sopimusten [ja vastuiden] siirtäminen maakunnalle

Valtio siirtää maakunnalle ELY-keskusten ja TE-toimistojen tehtävien järjestämiseen liittyvät sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2019 lukien. Jos sopimusta ei ole mahdollista siirtää tai jakaa, valtion ja maakunnan on sovittava sopimukseen liittyvän vastuun jakautumisesta.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

Maakunta voi käyttää Senaatti-kiinteistöjen, Hansel Oy:n, Valtorin ja Palkeiden toteuttamia hankintasopimuksia sekä Hansel Oy:n kilpailuttamien puitejärjestelyjä ja hankintasopimuksia x.x.20xx ulottuvan siirtymäkauden.

23 § Selvitys kunnasta siirtyvästä omaisuudesta, sopimuksista ja kunnalta vuokrattavista toimitiloista

Kunnan on tehtävä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2017 maakunnalle yksityiskohtainen selvitys edellä 20 – 22 §:ssä tarkoitetuista sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen käytössä olevista toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta sekä sopimuksista.

Maakunta voi pyytää kunnalta käyttönsä tarpeellisiksi katsomiaan lisäselvityksiä ja asiakirjoja. Jos maakunta katsoo, että 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten mukaan maakunnan hallintaan siirtyvät toimitilat, irtaimisto ja sopimukset eivät turvaa sosiaali- ja terveystoimen tai pelastustoimen järjestämistä alueella, maakunnan on neuvoteltava kunnan kanssa.

Kunnan on täydennettävä 1 momentissa tarkoitettua selvitystä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2019, mikäli 1 momentissa tarkoitetuissa toimitiloissa, siirtyvässä irtaimessa omaisuudessa tai sopimuksissa on tapahtunut olennaisia muutoksia 1 momentissa tarkoitettujen selvitysten antamisen jälkeen ja mikäli maakunta katsoo selvityksen täydentämisen tarpeelliseksi.

24 § Maakunnan päätös

Maakunta päättää 23 §:ssä säädetyn selvityksen perusteella 20 – 22 §:ssä säädettyistä sopimuksista ja irtaimen omaisuuden siirtymisestä [sekä vastuista].

25 § Kunnan valitusoikeus

Mikäli kunta on tyytymätön 24 §:ssä tarkoitettuun maakunnan päätökseen, kunta voi hakea siihen muutosta hallinto-oikeudelta. Valitukseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään (586/1996).

Maakunnalla on oikeus järjestää vastuullaan olevia sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluja kunnan omistamissa ja hallinnoimissa toimitiloissa sekä käyttää palvelujen järjestämiseen tarvittavaa, kunnan omistamaa irtaimistoa siihen saakka, kunnes hallinto-oikeuden päätös asiassa on lainvoimainen. Maakunnan on maksettava toimitiloista vuokraa siten kuin 20 §:ssä säädetään.

26 § Kuntaa koskevien säännösten soveltaminen kuntayhtymään

Muihin sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymiin kuin 18 §:ssä tarkoitettuihin kuntayhtymiin sovelletaan, mitä kunnasta säädetään 20 – 25 §:ssä.

27 § Kuntayhtymän taseeseen kertyneet ali- ja ylijäämät

Edellä 18 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien jäsenkuntien on katettava kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä kuntalain (410/2015) säännösten mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä maakuntaan. Taseeseen kertyneen ylijäämän käsittelystä kuntayhtymän jäsenkunnat päättävät kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

28 § Velkojen aseman turvaaminen

Valtioneuvosto voi 18 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymän velkojen aseman turvaamiseksi päättää vastavakuutta vaatimatta, mutta muuten määräämillään ehdoilla, omavelkaisen valtiontakauksen myöntämisestä 19 §:ssä tarkoitettujen velkojen, jotka on otettu [xx.xx.xxxx] mennessä sekä niihin liittyvien korun- ja valuutanvaihtosopimusten sekä muiden vastaavien suojausjärjestelyjen ja sopimuksissa sovittujen korkojen ja muiden ehtojen täyttämisen vakuudeksi. 1 momentissa tarkoitettuja takauksia voi olla voimassa enintään eduskunnan valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä myöntämän valtuuden mukainen määrä.

29 § Ilmoitus velkojille ja sopimusosapuolille

Maakunnan on viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2018 lähetettävä kirjallinen ilmoitus maakunnan vastuulle siirtyvien velkojen, vastuiden ja sopimusten velkojille ja sopimusosapuolille. Maakunnan ilmoituksesta on käytävä ilmi, siirtyykö velka, vastuu tai sopimus maakunnalta edelleen 31 §:ssä tarkoitettulle osakeyhtiölle.

Velkojilla ja sopimusosapuolilla on oikeus irtisanoa velkasuhde tai sopimus päättymään 31 päivänä joulukuuta 2018. Irtisanomisesta on ilmoitettava maakunnalle viimeistään 31 päivänä elokuuta 2018.

30 § Siirrettävän kuntayhtymän viranomaisen toimivalta

Edellä 18 §:ssä tarkoitetun kuntayhtymän viranomaisen ei saa 19 §:ssä tarkoitetun selvityksen antamiseen jälkeen päättää asioista, joilla olisi merkittäviä maakuntaa sitovia vaikutuksia, paitsi jos päätöksentekoa ei voida asian kiireellisyyden vuoksi lykätä.

Edellä 18 §:ssä tarkoitetun kuntayhtymän viranomaisen päätöksestä, joka on tehty 19 §:ssä tarkoitetun selvityksen antamisen jälkeen, mutta ennen kuntayhtymän siirtämistä maakuntaan, saa valittaa kuntalaissa (410/2015) säädetyllä tavalla myös sillä perusteella, että päätös on tämän pykälän 1 momentin vastainen. Valitusoikeus on myös maakunnalla.

31 § Maakunnan omaisuuden, sopimusten ja vastuiden siirto valtakunnalliselle osakeyhtiölle

Maakunnan on siirrettävä omistukseensa tulleet kiinteistöt, kiinteistön hallintaan oikeuttavat kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeet, maanvuokrasopimukset sekä toimitilojen vuokrasopimukset maakuntien yhdessä omistamalle, tätä tarkoitusta varten perustetulle osakeyhtiölle, josta säädetään maakuntalain x §:ssä.

Maakunnan tulee päättää siirrosta niin, että siirrettävä omaisuus ja sopimukset ovat 1 momentissa tarkoitettuna osakeyhtiön omistuksessa ja hallinnassa 1. päivästä tammikuuta 2019 lukien.

32 § Omaisuuden saanto

Edellä 18 §:ssä säädettyjen kuntayhtymien ja Helsingin erityishuoltoapiirin omaisuus sekä 21 §:ssä säädetty irtain omaisuus siirtyy maakunnalle tämän lain nojalla. Edellä 19 ja 23 §:ssä säädetty selvitys vastaa omaisuuden saantokirjaa.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

33 § Siirrettävän kuntayhtymän tilinpäätöksen käsittely ja vastuuvapauden myöntäminen

Edellä 18 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2018 allekirjoittavat maakunnan hallitus ja maakuntajohtaja.

Maakunnan valtuuston on käsiteltävä 1 momentissa tarkoitettujen tilinpäätökset ja päätettävä tilivelvollisille myönnettävästä vastuuvapaudesta kesäkuun 2019 loppuun mennessä.

Edellä 18 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen vuodelta 2018 sovelletaan muutoin mitä kuntalaissa (410/2015) säädetään.

Uudistukseen liittyvät veroseuraamukset

34 § Varainsiirtoveron suorittamisvelvollisuus

Varainsiirtoveroa ei ole suoritettava kiinteistön tai arvopaperin luovutuksesta siirrettäessä kuntayhtymien 18 §:n 1 momentissa tarkoitettujen varojen mukaisesti maakunnalle, eikä maakuntien siirtäessä varat edelleen 31 §:n 1 momentissa tarkoitettulle tai sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n 2 momentissa tarkoitettulle osakeyhtiölle mainitun pykälän mukaisesti ennen 31.12.2020.

35 § Kuntayhtymän veronalainen toiminta

Siltä osin kuin toiminta on katsottu kuntayhtymän veronalaiseksi toiminnaksi, siirtoon sovelletaan, mitä tässä pykälässä säädetään.

Sairaanhoitopiirien kuntayhtymien, erityishuoltopiirien kuntayhtymien ja maakunnan liittojen kuntayhtymien ei katsota purkautuvan tuloverotuksessa siirrettäessä ne maakuntiin varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen edellä 18 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Toimintansa lopettavan 2 momentissa tarkoitettujen kuntayhtymien verotuksessa poistamatta olevat hankintamenot ja muut vähennyskelpoiset menot vähennetään maakunnan verotuksessa samalla tavalla kuin ne olisi vähennetty toimintansa lopettaneiden kuntayhtymien verotuksessa.

36 § Siirto maakunnalta valtakunnalliselle osakeyhtiölle

Siirrettäessä varoja 31 §:n tarkoittamalla tavalla valtakunnalliselle osakeyhtiölle luetaan maakunnan tuloverotuksessa luovutettujen omaisuuden veronalaiseksi luovutushinnaksi omaisuuden verotuksessa poistamatta oleva hankintamenon osa.

Osakeyhtiön verotuksessa luetaan siirtyneen omaisuuden vähennyskelpoiseksi hankintamenoksi vastaava määrä kuin on 1 momentin mukaisesti luettu maakunnan veronalaiseksi luovutushinnaksi. Siirtyneet muut vähennyskelpoiset menot kuin hankintamenot vähennetään osakeyhtiön verotuksessa samalla tavalla kuin ne olisi vähennetty maakunnan verotuksessa.

Siirtyneisiin varoihin kohdistuvat elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 5 a §:ssä tarkoitettujen oikaisuerät ja siirtyneeseen toimintaan kohdistuvat varaukset luetaan osakeyhtiön verotuksessa veronalaiseksi tuloksi samalla tavalla kuin ne olisi luettu tuloksi maakunnan verotuksessa.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

Vastikkeeksi saatujen osakkeiden verotuksessa vähennyskelpoiseksi hankintamenoksi luetaan siirrettyjen varojen verotuksessa vähentämättä oleva määrä vähennettynä siirtyneiden velkojen ja varausten määrällä.

37 § Hankintamenon määräytyminen eräissä tapauksissa

Ennen tämän lain voimaantuloa verovapaaksi katsotun toiminnan käytössä olleen käyttöomaisuuden ja muun omaisuuden verotuksessa vähentämättä olevaksi hankintamenoksi ja pitkävaikutteisten menojen verotuksessa vähentämättä olevaksi määräksi katsotaan 31 päivänä joulukuuta 2018 päättyneeltä tilikaudelta laaditun tilinpäätöksen mukainen omaisuuden ja pitkävaikutteisten menojen kirjanpitoarvo.

5 luku, Maakuntien palvelukeskukset

38 § Palvelukeskusten perustaminen

Valtio huolehtii maakuntalain 16 luvussa tarkoitettujen maakuntien palvelukeskusten perustamisen edellyttämistä toimenpiteistä. Palvelukeskusten osakkeet ja määräysvalta luovutetaan maakunnille x päivään x kuuta 201x mennessä.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen x prosenttia ICT-palvelukeskuksen osakkeista jää valtion omistukseen.

Valtiolla on kaikissa maakuntalain laissa säädetyissä palveluyhtiöissä yhtiöjärjestyksessä määritellyt erityisen äänivallan osakkeita, jotka antavat oikeuden estää yhtiöjärjestyksen muuttaminen ilman valtion suostumusta tai yhtiön osakkeiden luovuttaminen muille ilman valtion suostumusta sekä vahvemman oikeuden päättää osakepääomasta ja vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen enimmäismääristä. Valtion omistuksessa olevilla erityisen äänivallan osakkeilla on oikeus vaatia yhtiöjärjestyksessä määritellyissä asioissa yhtiön hallitukselle kuuluvan asian käsittely yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksen päätös edellyttää tällöin, että erityisen äänivallan osakkeiden enemmistö puoltaa päätöstä.

39 § Osakkeiden jakautuminen maakuntien kesken

Palvelukeskusten maakuntien omistukseen tulevat osakkeet jakautuvat maakuntien kesken niiden asukasluvun mukaisessa suhteessa. Asukaslukuna otetaan huomioon maakuntiin kuuluvien kuntien asukasluku 31 päivänä joulukuuta 2017.

40 § Palvelujen hankkiminen siirtymäkauden aikana

Palvelukeskukset voivat hankkia niiden tuottamisvastuulle kuuluvia palveluja kunnilta, kuntayhtymiltä ja tämän lain voimaan tullessa palveluja kunnille ja kuntayhtymille tuottavilta yksityisiltä palvelujen tuottajilta ilman kilpailutusta vuodesta 2019 alkaen enintään vuoden 2022 loppuun saakka.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016

6 luku, Kuntien tuloveroprosentit siirtymäkauden aikana

41 § Kunnan tuloveroprosentti vuosina 2019 - 2021

Kunnanvaltuusto voi päättää vuoden 2019 tuloveroprosentiksi vuoden 2018 tuloveroprosentin vähennettynä 12,30 prosenttiyksiköllä. Vuonna 2020 kunnanvaltuuston määräämä tuloveroprosentti voi olla enintään 0,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuoden 2019 tuloveroprosentti. Vuonna 2021 kunnanvaltuuston määräämä tuloveroprosentti voi olla enintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuoden 2019 tuloveroprosentti.

Kunnanvaltuusto voi päättää korottaa vuosille 2020 ja 2021 tuloveroprosenttia 1 momentissa säädetystä poiketen, jos se on välttämätöntä kunnan maksuvalmiuden turvaamiseksi, eikä maksuvalmiutta voida turvata riittävästi menoja pienentämällä, lainanotolla tai muulla toimenpiteellä.

7 luku Yhtiöittämisen siirtymäaika

42 § Yhtiöittäminen

Maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n 2 momentissa tarkoitetut maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat laissa säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita, siten, että järjestämislaissa säädetty yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020 mennessä.

8 luku Erinäiset säännökset

43 § Muutostuki

Sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö tukevat kuntia ja kuntayhtymiä sekä perustettavia maakuntia uudistuksen valmistelussa ja toteutuksessa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos osallistuu osaltaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmisteluun ja toteutukseen asiantuntija-apua antamalla.

Perustettaville maakunnalle osoitetaan taloudellista muutostukea vuosina 2017 – 2018 valtion talousarviossa tehtävään osoitettavan määrärahan rajoissa.

44 § Muutoksenhaku

Maakunnan ja edellä 6 §:ssä tarkoitetun väliaikaisen toimielimen päätökseen haetaan muutosta siten kuin maakuntalain 16 luvussa säädetään oikaisuvaatimuksesta ja maakuntavalituksesta.

Tämän lain nojalla tehtyyn valtion viranomaisen päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

KESKENERÄINEN LUONNOS 27.6.2016**45 §, Kumottavat lait**

Tällä lailla kumotaan:

- 1) kansanterveyslaki (66/1972);
- 2) erikoissairaanhoitolaki (1062/1989);
- 3) sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annettu laki (733/1992);

46 § Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 201 . Lain 45 § tulee voimaan kuitenkin vasta 1 päivänä tammikuuta 2019.